

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

12652 *Llei Orgànica 8/2014, de 4 de desembre, de Règim Disciplinari de les Forces Armades.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei orgànica següent i jo la sancione:

PREÀMBUL

I

El principi general que presidix esta llei orgànica, comú a tot l'ordenament jurídic sancionador, és l'equilibri entre les garanties bàsiques de l'infractor i les prerrogatives de l'Administració, sense oblidar que l'atribució de la potestat disciplinària es justifica com a salvaguarda de l'interés públic i defensa dels valors essencials de les Forces Armades.

Estant vigent la norma constitucional, es va aprovar la Llei Orgànica 12/1985, de 27 de novembre, de Règim Disciplinari de les Forces Armades, a la qual cal reconèixer el mèrit essencial de la separació formal dels àmbits sancionadors disciplinari i penal militars. Esta norma orgànica va ser substituïda per la Llei de Règim Disciplinari de les Forces Armades, ara derogada, aprovada per la Llei Orgànica 8/1998, de 2 de desembre, que va suposar un considerable progrés en l'imprescindible equilibri entre la protecció dels valors castrenses i les garanties individuals arreplegades en la Constitució. No obstant això, alguns dels seus preceptes no s'aplicaven pel fet d'haver sigut suspesa la prestació del servici militar obligatori, o, òbviament, no podien fer referència a lleis posteriors tan importants com la Llei Orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la Defensa Nacional; la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la Carrera Militar; la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de Tropa i Marineria, i la Llei Orgànica 9/2003, de 15 de juliol, per la qual es modifica la Llei Orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar.

D'altra banda, la disposició final octava (adaptació del règim disciplinari de les Forces Armades) de la Llei Orgànica 9/2011, de 27 de juliol, de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades, disposa que el Govern haurà de remetre al Congrés dels Diputats, en el termini d'un any, un projecte de llei de reforma de la Llei Orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de Règim Disciplinari de les Forces Armades.

Així doncs, l'obligació d'elaborar una llei de reforma i adaptació de la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades rau en el mandat de la Llei Orgànica 9/2011, de 27 de juliol, que estableix com a criteris que s'hi han de tindre en compte la doctrina del Tribunal Europeu dels Drets Humans, la del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Suprem sobre drets i garanties fonamentals de l'exercici de la potestat disciplinària en l'àmbit militar i la necessària adaptació a la plena professionalització de les Forces Armades, a la presència de la dona i a l'organització i missions que se'ls atribuïx en la Llei Orgànica de la Defensa Nacional. Així mateix, ha d'incloure una regulació específica per a les unitats i el personal destacats en zona d'operacions, en els termes que preveu per a estos l'article 16 de la Llei Orgànica de la Defensa Nacional.

A més d'estes raons, n'hi ha d'altres en el terreny de la tècnica legislativa que justifiquen l'elaboració d'una nova llei disciplinària completa l'aprovació de la qual en facilitarà l'aplicació pràctica, atesos els nombrosos preceptes que haurien de ser

modificats per la incidència de les lleis mencionades, en particular de l'esmentada Llei Orgànica de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades, com ara la convenient coordinació amb els preceptes d'unes altres normes que estableixen la regulació del personal militar i amb les Reials Ordenances per a les Forces Armades, i, especialment, la necessitat d'adequar la normativa disciplinària militar a les regles de comportament dels militars i al funcionament de la justícia militar.

II

Justament, la finalitat d'esta llei, expressada en l'article 1, és garantir l'observança de les regles de comportament dels militars, en particular la disciplina, la jerarquia i la unitat, que, d'acord amb la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic, constitueixen el codi de conducta dels membres de les Forces Armades.

A continuació s'estableix l'àmbit subjectiu d'aplicació de la norma, que comprén els militars professionals sempre que no tinguen en suspens la condició militar; els reservistes; els alumnes dels centres docents militars de formació, sense perjudi de l'aplicació del règim sancionador acadèmic, i els qui passen a tindre l'assimilació de personal militar.

Es manté la compatibilitat entre la responsabilitat disciplinària i la responsabilitat civil, penal i disciplinària judicial, que no suposa la vulneració del principi «ne bis in idem», ja que només podrà recaure sanció penal i disciplinària sobre els mateixos fets quan no hi haja identitat del bé jurídic protegit. I, en tot cas, es reconeix que la declaració de fets provats continguda en una resolució judicial vincularà l'Administració.

III

Les faltes disciplinàries, definides com les accions o omissions doloses o imprudents previstes en la llei, es classifiquen en lleus, greus i molt greus, amb la qual cosa s'acull la divisió tripartida consolidada en el nostre ordenament jurídic sancionador i s'abandona la tipificació anterior que qualificava les molt greus com a causes de les sancions disciplinàries extraordinàries.

L'entrada en vigor de la Llei Orgànica de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades ha determinat una profunda modificació dels tipus disciplinaris militars, ja que incorpora la protecció dels drets que garantix i la sanció de la violació dels deures que estableix. S'han eliminat, d'altra banda, algunes infraccions disciplinàries obsoletes i que han perdut reprotxabilitat en l'àmbit castrense. De la mateixa manera, es refonen algunes faltes lleus i altres es convertixen en faltes greus, pel fet de ser més transcendents.

Una de les majors novetats d'esta llei és l'elaboració d'un orde lògic en la tipificació de les faltes, que supera la relació merament enumerativa observada en les normes anteriors, seguint el criteri ben consolidat d'ordenar-les en funció dels béns jurídics protegits o dels deures militars infringits, la qual cosa facilita l'aplicació de la llei pels qui tenen atribuïda la potestat disciplinària, particularment en els escalons inferiors del comandament. A més, s'ha posat especial atenció en la coordinació de la descripció dels il·lícits disciplinaris tipificats com a faltes lleus, greus i molt greus, per a establir una gradació coherent de les conductes sancionables segons la respectiva gravetat que tinguen.

Els verbs que descriuen l'acció típica sancionada com a falta lleu es coordinen amb més precisió en relació als utilitzats en la tipificació de les faltes greus, Així, s'utilitzen expressions com ara «falta de consideració, inexactitud en el compliment, descuit o lleu inobservança» (faltes lleus), davant d'expressions com ara «incompliment, falta de subordinació, extralimitació o infracció de deures» (faltes greus).

Es mantenen com a faltes molt greus, tot i que se'n modifica la redacció, algunes de les vigents «causes de sancions disciplinàries extraordinàries», reveladores d'una gravetat especial i, per això, mereixedores, del màxim reprotxe en la via disciplinària castrense. Les pautes per a decidir si s'inclouen en el catàleg de les faltes molt greus han sigut fonamentalment la reiteració en comportaments sancionables i la tutela especial que

mereixen valors tan essencials a les Forces Armades com la disciplina, els deures del comandament i del servei, així com els drets constitucionals dels militars.

Al tipificar les faltes, s'ha tingut molt en compte l'especial gravetat d'algunes conductes com, per exemple, les que afecten la llibertat sexual de les persones, impliquen assetjament tant sexual i per raó de sexe com professional, atempten contra la intimitat, la dignitat personal o en el treball, o suposen discriminació. Una de les novetats de la llei és el castic de les infraccions del dret internacional aplicable en els conflictes armats, en sancionar-se la inobservança per imprudència de les normes humanitàries i l'incompliment per part del superior del seu deure de garant de la conducta dels seus subordinats. En els dos casos, el reprotxe disciplinari és complementari a la conducta dolosa constitutiva de delictes militars o comuns.

Finalment, en la tipificació de les faltes greus i molt greus s'ha cuidat la delimitació dels tipus disciplinaris amb determinats delictes incriminats en el Codi Penal o en el Codi Penal Militar, mitjançant una redacció que els diferencie o simplement l'eliminació d'aquells que siguin constitutius d'una infracció criminal. I tot això sense perdre de vista el principi d'intervenció mínima del dret penal.

La llei, tot respectant la unitat de l'ordenament jurídic, descriu els autors i els participants responsables de les faltes disciplinàries en els mateixos termes que el Codi Penal i sanciona l'encobriment com a infracció específica.

IV

Pel que fa a les sancions que es poden imposar en l'exercici de la potestat disciplinària, la llei conté diverses novetats de gran transcendència. En primer lloc, incorpora la sanció econòmica d'un a quinze dies, amb pèrdua de retribucions durant eixe temps, que ja esta present pràcticament en tots els exèrcits del nostre àmbit occidental i amb els quals hi ha una relació més assídua, la qual, en l'actualitat, es considera molt adequada per a sancionar determinades infraccions comeses pels militars professionals, excepte per als alumnes dels centres docents militars de formació. Per a este últim es reserva, entre d'altres, la sanció de privació d'eixida d'un a huit dies.

La llei manté la sanció d'arrest per a castigar la comissió de faltes lleus. S'atribuïx al comandament triar, segons la gravetat de la infracció, entre la reprensió, la sanció econòmica o l'arrest, tenint en compte que l'article 25.3 de la Constitució, «a sensu contrario», permet a l'Administració militar la imposició de sancions que, directament o subsidiàriament, impliquen privació de llibertat. Cal destacar, a més de la seua indiscutible eficàcia per a restablir la disciplina, l'existència d'arrestos o privacions de llibertat com a sancions per faltes lleus en la immensa majoria dels sistemes disciplinaris militars dels països del nostre àmbit sociocultural o que pertanyen a l'Aliança Atlàntica. Ara bé, s'ha limitat considerablement l'extensió màxima de l'arrest per faltes lleus, que passa de trenta a catorze dies, i es restringix la competència per a imposar-los, perquè es conferix únicament a determinats escalons del comandament. A més, l'autoritat o comandament disciplinari només podrà imposar la sanció d'arrest prevista per a les faltes lleus quan es vegen afectades la disciplina o les regles essencials que definixen el comportament dels membres de les Forces Armades.

Quant a les sancions que poden ser imposades per faltes greus, també s'ha limitat l'extensió màxima de l'arrest, que passa de dos mesos a trenta dies, i, llevat d'excepcions ben justificades, es complix en un establiment disciplinari militar; a més, s'hi ha incorporat la sanció econòmica i s'han mantingut sancions clàssiques en el nostre règim disciplinari militar com ara la pèrdua de destinació i la baixa en el centre docent militar de formació.

S'han incorporat al catàleg de sancions per faltes molt greus, l'arrest amb l'extensió màxima de seixanta dies i la resolució de compromís, i s'hi ha eliminat la pèrdua de llocs en l'escalafó, d'escassa aplicació pràctica en les Forces Armades espanyoles. Es mantenen les sancions de suspensió de faena i de separació del servei.

L'ampliació considerable dels terminis de prescripció de les faltes greus i molt greus es justifica per la identitat que té amb els establits en la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic; d'altra banda, la singularitat del termini de dos mesos

per a la prescripció de les faltes lleus es fonamenta tant en la necessitat d'una reacció immediata davant de la comissió de la falta com en les característiques del procediment preferentment oral establert per a sancionar-les.

Mereixen una menció especial les regles establides per a la individualització de les sancions, per a la graduació de la qual es determinen, presidits pel principi de proporcionalitat, criteris que limiten l'arbitri de l'autoritat sancionadora i traslladen a l'àmbit disciplinari pautes de justícia consolidades per la jurisprudència i incorporades a les normes penals nacionals i internacionals.

V

Es modifica significativament la relació d'autoritats i comandaments amb potestat disciplinària, amb lògica incidència en la competència sancionadora. Així, a més del ministre de Defensa, es conferix al cap de l'Estat Major de la Defensa i al subsecretari i als caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire, la competència per a sancionar les faltes molt greus, excepte la separació del servei, que continua estant reservada al ministre de Defensa.

A fi d'agilitzar el procediment i aconseguir la desitjable immediatesa en la valoració de les conductes sancionables, s'estén la competència disciplinària per a conèixer de les faltes greus, que abans estava reservada a nivells superiors de comandament, als oficials generals amb comandament o direcció sobre força, unitat, centre o organisme, seguint models que es reiteren en la legislació comparada. En estes autoritats i en els caps de regiment i comandants de les unitats, amb atribucions per a sancionar les faltes lleus, descansa el nucli competencial del sistema disciplinari militar, sense perjuí de la potestat conferida a les autoritats de rang superior per a sancionar les faltes o la potestat reconeguda als escalons inferiors de comandament per a castigar les faltes lleus amb sancions de menor entitat.

Es mantenen les especialitats relatives a l'exercici de la potestat disciplinària a bord dels barcos de guerra o sobre els membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials i fiscals, així com sobre els membres del cos militar d'intervenció en funcions interventores.

A més del clàssic deure de correcció, es regulen amb detall les mesures cautelars que són necessàries per a restablir de manera immediata la disciplina i poden acordar tant les autoritats i comandaments amb potestat disciplinària com els militars que exercisquen el comandament d'una guàrdia o servei. Les mesures esmentades consistixen en l'arrest cautelar de quaranta-huit hores en la unitat o lloc que es designe i en el cessament de les seues funcions per part de l'infractor. Així mateix, la llei establix una compensació econòmica per als supòsits de terminació sense responsabilitat del procediment per inexistència d'infracció i garantix la tutela judicial a l'interessat per mitjà del recurs contenciós disciplinari militar.

S'incorporen normes singulars per a determinar la competència sancionadora sobre els alumnes dels centres docents militars de formació, els reservistes i el personal en supòsits especials, particularment sobre els militars espanyols que ocupen llocs en organitzacions internacionals o els representants de les associacions professionals que siguen membres del Consell de Personal de les Forces Armades.

VI

Constituïx una destacada innovació l'aprovació d'un capítol dedicat a regular el règim disciplinari aplicable en les unitats i al personal destacats en zona d'operacions, que, d'altra banda, respon al mandat parlamentari expressat en l'apartat segon de la disposició final octava de la Llei Orgànica de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades.

Després de determinar els àmbits personal i temporal d'aplicació, s'atribuïx la potestat disciplinària als militars espanyols que hagen sigut designats comandants, caps o responsables d'una força, contingent, representació, unitat o agrupament tàctic i tinguen a les seues ordes altres militars espanyols. La particularitat del precepte rau en l'atribució a

estos comandaments de la competència per a sancionar les faltes greus, excepte la sanció de la pèrdua de destinació, a més de la possibilitat d'imposar sancions per faltes lleus. Així mateix, s'atorguen al cap d'un agrupament tàctic, nucli o equip que ha d'exercir la seua comesa aïllat de la seua base, les competències sancionadores pròpies dels caps de companyia o d'unitat semblant. Tots els militars amb potestat disciplinària podran, d'altra banda, delegar competències sancionadores en els comandaments subordinats.

Per exigències derivades del desenrotllament de les operacions militars, es possibilita que l'execució de la sanció es demore fins a la finalització de la missió i, si és el cas, en territori nacional. Si es complix en zona d'operacions, la regla general és que el compliment de la sanció es compatibilitze amb l'exercici de les activitats que haja de realitzar el sancionat.

VII

En el procediment sancionador, presidit pels principis de legalitat, imparcialitat, publicitat, impuls d'ofici, celeritat, eficàcia i contradicció, es reconeixen els drets del presumpte infractor a la presumpció d'innocència, a la informació de l'acusació disciplinària, a la defensa, a l'audiència prèvia, a la utilització dels mitjans de prova adequats i a la interposició dels recursos corresponents.

La llei manté que el procediment per faltes lleus se substancie de forma preferentment oral, però amb totes les garanties constitucionals com ara l'audiència de l'interessat o els seus drets a guardar silenci, a no declarar contra ell mateix, a no confessar-se culpable o a la presumpció d'innocència. També es reconeix al presumpte infractor, en el tràmit d'audiència, el dret a formular al·legacions, instar la pràctica de proves o presentar els documents i justificacions que estime pertinents.

Com a novetat destacada, s'unifica en un sol procediment l'expedient per faltes greus i molt greus, i s'establix la possibilitat d'incoació del procediment per denúncia presentada per qui no tinga la condició de militar. Es determina el termini màxim en què s'ha d'acabar l'expedient i els supòsits de suspensió d'eixe còmput. Una innovació rellevant és la incorporació de la declaració de caducitat per venciment del termini, norma exclosa abans del procediment disciplinari de les Forces Armades i inclosa en el règim disciplinari de la Guàrdia Civil, que es regula disposant l'arxivament de les actuacions sense produir la prescripció de la falta i sense que el procediment caducat n'interrompa la prescripció, d'acord amb les normes generals del procediment administratiu comú.

La llei regula com a mesures provisionals l'arrest preventiu del presumpte infractor, per exigències de la disciplina; el cessament de funcions per a evitar perjudicis al servei, i, en els casos de faltes molt greus, el pas de l'interessat a la situació administrativa de suspens en funcions regulada en la Llei de la Carrera Militar.

Els principis d'impuls d'ofici, celeritat i eficàcia es traduïxen en la simplificació de tràmits i comunicacions que es podran fer de forma directa i per mitjans electrònics, per a la qual cosa es demanarà la col·laboració de tots els òrgans de les administracions públiques, i així s'evitaran trasllats intermedis.

En el desenrotllament del procediment s'ha suprimit el tràmit de formulació del plec de càrrecs, ja que, després del tràmit d'audiència a l'expedientat, en què se li prendrà declaració com a primera actuació, i una vegada se li hagen fet saber els seus drets, en particular el de defensa, l'instructor li notificarà l'acord d'inici del procediment, que contindrà un relat dels fets imputats, la qualificació jurídica d'estos, la responsabilitat que s'imputa i les possibles sancions que li puguin ser imposades. L'instructor també l'informarà del dret que té per a la proposició de proves i del termini per a proposar-les. En la pràctica de les admeses, amb la incorporació del principi de contradicció, es possibilita l'assistència i la intervenció de l'interessat i del seu advocat.

A més d'exigir-se en la resolució que pose fi al procediment la motivació, si és el cas, de la individualització sancionadora, s'incorpora a l'àmbit disciplinari militar, per a no produir indefensió, l'exigència del correlat entre l'acusació i la defensa, de manera que l'acord sancionador s'haurà de fonamentar únicament en els fets que van ser notificats

per l'instructor a l'expedientat, sense perjudi que puguen tindre una qualificació jurídica diferent, sempre que hi haja homogeneïtat i no concórrega més gravetat en la sanció.

VIII

Es manté el principi, tradicional en el règim disciplinari militar, de la immediata executivitat de les sancions, indissociable de la preservació de valors castrenses tan essencials com el manteniment de la disciplina o l'evitació de perjudis irreparables al servei, alhora que s'establixen les causes que justifiquen la suspensió o la inexecució de les sancions.

La llei incorpora com a novetat la cancel·lació d'ofici de les anotacions per faltes disciplinàries, a excepció de les de separació del servei i resolució de compromís, sense perjudi que, a instància de part, es puga també instar la cancel·lació referida.

IX

Es regula el recurs d'alçada contra les resolucions disciplinàries, necessari per a exhaurir la via administrativa i deixar expedita la judicial, i es determina l'autoritat o comandament que ha de resoldre'l. En el cas de sancions imposades pels nivells inferiors de comandament, com els caps de companyia, secció, gran grup o unitats semblants, el recurs s'interposarà directament davant del cap de regiment o del comandant d'unitat, i s'eliminarà el segon recurs que preveia la legislació anterior. El recurs de reposició només serà procedent en el cas de resolucions dictades pel ministre de Defensa o la Sala de Govern del Tribunal Militar Central.

El sancionat pot sol·licitar la suspensió de la sanció, amb fonament en les normes reguladores del procediment administratiu comú, que haurà de ser denegada si es causa perjudi a la disciplina.

Superant el criteri restrictiu de les normes disciplinàries militars anteriors, finalment declarades inconstitucionals pel Tribunal Constitucional en la sentència 177/2011, de 8 de novembre, es concedeix la tutela judicial a tots els sancionats en la via disciplinària militar al possibilitar la interposició del recurs contenciós disciplinari militar ordinari contra les resolucions adoptades en els recursos per faltes lleus. En conseqüència, es deixen sense contingut aquells preceptes de les lleis orgàniques de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar i Processal Militar, afectats per la declarada inconstitucionalitat.

X

S'incorporen a la llei les disposicions addicionals oportunes, entre les quals destaca la que regula l'aplicació del règim disciplinari de les Forces Armades al personal de la Guàrdia Civil quan actue en missions de caràcter militar o integrat en unitats militars, les disposicions transitòries i la derogatòria única.

La disposició final primera modifica la Llei Orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar, en relació amb les competències dels òrgans judicials militars en matèria disciplinària. La disposició final segona, a més de regular l'atribució a estos òrgans de la potestat disciplinària militar, que reforma la Llei Orgànica 2/1989, de 13 d'abril, Processal Militar, fa les modificacions pertinents per a possibilitar la tutela judicial dels sancionats per faltes lleus disciplinàries militars mitjançant el recurs contenciós disciplinari militar ordinari.

Les disposicions finals tercera i quarta fan les adaptacions necessàries de l'articulat de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la Carrera Militar, i de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de Tropa i Marineria, a la nova regulació d'esta Llei de Règim Disciplinari de les Forces Armades, particularment en relació amb les sancions de separació de servei i resolució de compromís, o situacions de suspensió de faena o de funcions.

La disposició final setètima estableix l'obligació del Ministeri de Defensa de remetre a l'Observatori de la Vida Militar la memòria de l'exercici anterior amb l'estadística d'aplicació d'esta llei orgànica sobre procediments disciplinaris i sancions imposades.

XI

Esta llei orgànica, en la tramitació com a avantprojecte, va ser informada pel Consell General del Poder Judicial, pel Consell Fiscal, per les associacions professionals de membres de les Forces Armades, pel Consell de Personal de les Forces Armades i pel Consell d'Estat.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generalsArticle 1. *Objecte.*

Esta llei orgànica té per objecte regular el règim disciplinari de les Forces Armades amb la finalitat de garantir l'observança de les regles de comportament dels militars, en particular la disciplina, la jerarquia i la unitat, que, d'acord amb la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic, constituïxen el codi de conducta dels membres de les Forces Armades.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. Estan subjectes al que disposa esta llei els militars que mantenen una relació de servicis professionals amb les Forces Armades, mentres no passen a alguna situació administrativa en què tinguen la condició militar en suspens.

2. Als reservistes els serà aplicable quan es troben incorporats a les Forces Armades.

3. Els alumnes dels centres docents militars de formació i els aspirants a la condició de reservistes voluntaris en el seu període de formació militar estan subjectes al que preveu esta llei. Les infraccions de caràcter acadèmic en l'ensenyança de formació no estan incloses en el règim disciplinari militar i se sancionaran d'acord amb les seues normes específiques.

4. Així mateix, estaran subjectes a esta llei els qui passen a tindre qualsevol assimilació o consideració militar, de conformitat amb la llei orgànica reguladora dels estats d'alarma, d'excepció o de setge.

Article 3. *Responsabilitat civil, penal i disciplinària judicial.*

El règim disciplinari regulat en esta llei s'entén sense perjuí de la responsabilitat civil i penal en què puguen incórrer els membres de les Forces Armades, així com de l'exercici de les potestats disciplinàries judicials, que es faran efectives en la forma prevista per les normes que les regulen.

Article 4. *Tramitació de procediment penal pels mateixos fets.*

1. La iniciació d'un procediment penal no impedirà la incoació i tramitació d'expedients disciplinaris pels mateixos fets. No obstant això, la resolució definitiva de l'expedient només es podrà produir quan siga ferma la dictada en aquell procediment, la declaració de fets provats del qual vincularà l'Administració.

2. Només podrà recaure sanció penal i disciplinària sobre els mateixos fets quan no hi haja identitat de bé jurídic protegit.

3. El temps transcorregut des de l'inici d'un procediment penal fins a la comunicació a l'autoritat disciplinària de la resolució ferma no es computarà per a la prescripció de la infracció disciplinària.

TÍTOL I

Faltes i sancions

CAPÍTOL I

Faltes

Article 5. *Les faltes disciplinàries i les seues conseqüències.*

1. Són faltes disciplinàries les accions i omissions, doloses o imprudents, previstes en esta llei.
2. Les faltes disciplinàries poden ser lleus, greus i molt greus.
3. La comissió de faltes disciplinàries donarà lloc a la imposició de les sancions establides en esta llei.
4. La imposició de sancions disciplinàries s'entén sense perjudi de l'exercici de les altres accions que tinguen origen en el fet constituti de la infracció, per part dels perjudicats o de l'Administració.

Article 6. *Faltes lleus.*

Són faltes lleus, quan no constituïsquen infracció més greu o delictes:

1. Emetre expressions o dur a terme actes lleument irrespectuosos contra la Constitució, la Corona i la resta d'òrgans, institucions o poders de l'Estat; la bandera, l'escut o l'himne nacionals de les comunitats autònomes, de les ciutats amb estatut d'autonomia o de les administracions locals, i els seus símbols; les persones i autoritats que les representen, així com les d'altres nacions o organitzacions internacionals; les Forces Armades i els cossos que les componen; altres instituts o cossos de naturalesa militar, així com les seues autoritats i comandaments militars.
2. La inexactitud en el compliment de les ordres o instruccions dels superiors en l'estructura orgànica o operativa, així com dels requeriments que reba d'un militar de grau superior referents a les disposicions i normes generals d'orde i comportament.
3. La inexactitud en el compliment dels deures imposats pel dret internacional aplicable en conflictes armats, així com dels propis del lloc que exercisca mentre preste servicis en organitzacions internacionals o participe en operacions militars.
4. Expressar públicament opinions que, relacionades estrictament amb el servici en les Forces Armades, no s'ajusten als límits derivats de la disciplina, fetes de paraula, per escrit o per mitjans telemàtics.
5. La inexactitud en el compliment de les ordres i instruccions dels sentinelles, força armada, membres de la policia militar, naval o aèria o dels components de les guàrdies de seguretat, en la seua funció d'agents de l'autoritat, i la falta de consideració cap a ells.
6. La inobservança de les indicacions o instruccions d'un altre militar que, inclús si és de grau igual o inferior, es trobe de servici i actue en virtut d'ordres o consignes que estiga encarregat de fer complir.
7. Fer reclamacions o peticions en forma o termes irrespectuosos o prescindint de les vies reglades.
8. L'omissió de salutació a un superior, no tornar-la a un altre militar d'igual o inferior grau i l'inexacte compliment de les normes que ho regulen.
9. La inexactitud en el compliment de les obligacions que corresponguen en l'exercici del comandament, el tracte als subordinats de forma desconsiderada o la invasió sense raó justificada de les seues competències.
10. Dificultar a un altre militar l'exercici dels drets que tinga legalment reconeguts i la inexactitud o el descuit en la tramitació reglamentària de les iniciatives, peticions, reclamacions o queixes formulades per subordinats.
11. La inexactitud en el compliment de les obligacions de la destinació o lloc, així com en la prestació de qualsevol tipus de guàrdia o servici.

12. La inexactitud en el compliment de les normes de seguretat i règim interior, així com en matèria d'obligada reserva.
13. L'inexacte compliment en l'aplicació de les normes d'actuació del militar com a servidor públic, establides en les Reials Ordenances per a les Forces Armades.
14. La falta d'interés en la instrucció o la preparació personal.
15. El descuit en la neteja personal i la infracció de les normes que regulen la uniformitat, així com portar insígnies, condecoracions o altres distintius militars o civils sense estar-hi autoritzat.
16. Consumir begudes alcohòliques durant l'exercici de les seues funcions o altres vegades en què ho prohibisquen les normes militars.
17. La inexactitud en el compliment de les normes sobre baixa temporal per al servei en les Forces Armades.
18. La falta de puntualitat o l'abandonament temporal dels actes de servei.
19. No comunicar als seus superiors, dins del termini de vint-i-quatre hores i sense causa justificada, l'existència de causa que pugja justificar l'absència de la destinació o lloc exercit. El termini es computarà des del moment que l'interessat havia d'estar present en la destinació, lloc o centre docent militar de formació.
20. No incorporar-se a la destinació o lloc exercit, o al centre docent militar de formació en què curse els seus estudis, o absentar-se'n, injustificadament, per un termini inferior a vint-i-quatre hores, que es computarà de moment a moment; l'inicial serà aquell en què l'interessat havia d'estar present en la destinació, lloc o centre docent militar de formació.
21. La inobservança de les normes relatives al deure de residència dels membres de les Forces Armades.
22. No comunicar en la unitat, centre o organisme de la seua destinació o en el que preste servei, el lloc del seu domicili habitual o temporal i les altres dades de caràcter personal que facen possible ser localitzat si ho exigixen les necessitats del servei, així com desplaçar-se a l'estranger sense autorització, quan siga preceptiva.
23. La inexactitud en el compliment de les regles d'enfrontament establides per a les operacions en què participe.
24. El tracte incorrecte amb la població civil en l'exercici de les seues funcions.
25. La inexactitud en el compliment de les normes sobre prevenció de riscos, protecció de la salut i del medi ambient, en l'àmbit de les Forces Armades.
26. Ofendre un company amb accions o paraules indecoroses o indignes.
27. Acudir d'uniforme a llocs o establiments incompatibles amb la condició militar, comportar-se de forma escandalosa o realitzar actes contraris al decor exigible als membres de les Forces Armades.
28. Promoure baralles entre companys o alteracions del bon orde que, sense afectar l'interés del servei, es duguen a terme en el curs d'activitats militars, en instal·lacions militars, barcos, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions, o prendre-hi part.
29. La inexactitud en el compliment de les normes o mesures adreçades a garantir la igualtat entre home i dona en les Forces Armades.
30. Les expressions o manifestacions de menyspreu per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere, sexe, orientació i identitat sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
31. La inexactitud en el compliment de la normativa sobre l'exercici del dret d'associació professional establida en la Llei Orgànica de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades, o dificultar-ne el legítim exercici.
32. Els danys lleus en les coses i la sostracció d'escassa quantia fets en instal·lacions militars, barcos, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions o en acte de servei.
33. El descuit en la conservació de l'armament, material o equip de caràcter oficial.
34. Auxiliar sense ser cooperador necessari o encobrir l'autor d'una falta disciplinària greu.

35. Les altres accions o omissions que no estiguen compreses en els apartats anteriors d'este article i suposen la inobservança lleu o la inexactitud en el compliment d'alguna de les obligacions que indiquen la Llei Orgànica de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades, les Reials Ordenances per a les Forces Armades i les altres disposicions que regixen l'estatut dels militars i el funcionament de les Forces Armades. El precepte infringit ha de constar en la resolució sancionadora.

Article 7. *Faltes greus.*

Són faltes greus, quan no constituïsquen falta molt greu o delictes:

1. Emetre manifestament i públicament expressions contràries, realitzar actes irrespectuosos o adoptar actitud de menyspreu cap a la Constitució, la Corona i la resta d'òrgans, institucions o poders de l'Estat; la bandera, l'escut i l'himne nacionals, de les comunitats autònomes, de les ciutats amb estatut d'autonomia o de les administracions locals, i els seus símbols; les persones i autoritats que les representen, així com les d'altres nacions o organitzacions internacionals; les Forces Armades, els seus cossos i escales; les forces i cossos de seguretat, així com les seues autoritats i comandaments.

2. La falta de respecte o de subordinació als superiors en l'estructura orgànica operativa i la inobservança de les seues ordes o instruccions, així com dels requeriments que reba d'un militar de grau superior referents a les disposicions i normes generals d'orde i comportament.

3. L'incompliment de les ordes i instruccions que reba de les autoritats i comandaments estrangers dels quals depenga, en les estructures civils o militars en què estiga integrat mentres preste servicis en organitzacions internacionals o participe en operacions militars.

4. Les expressions o actes ofensius i la inobservança de les ordes i instruccions de sentinelles, força armada, membres de la policia militar, naval o aèria o components de les guàrdies de seguretat, en la seua funció d'agents de l'autoritat.

5. Fer peticions, reclamacions, queixes o manifestacions contràries a la disciplina o basades en asseveracions falses, així com formular-les amb caràcter col·lectiu o a través dels mitjans de comunicació social.

6. La incompareixença injustificada, quan siga degudament citat, davant dels òrgans competents o els instructors d'expedients administratius o disciplinaris, així com ocultar o alterar davant d'autoritats o superiors el verdader nom, circumstància o destinació o fer ús de documents que no corresponguen a la seua persona.

7. Organitzar reunions clandestines o no autoritzades que se celebren en unitats militars, o participar-hi o assistir-hi.

8. Les extralimitacions en l'exercici de l'autoritat o del comandament que no irroguen un perjudici greu, els actes que suposen vexació o menyspreu i l'abús de la seua posició de superioritat jeràrquica, en relació amb els seus subordinats militars o civils, nacionals o estrangers, o donar ordes sense tindre competència per a això.

9. Donar ordes que siguen contràries a l'ordenament jurídic o que es referisquen a qüestions alienes al servici.

10. La negligència en la preparació, instrucció i ensinistrament del personal a les seues ordes.

11. Impedir o limitar a un altre militar l'exercici dels drets que tinga legalment reconeguts; no tramitar o tornar al seu origen, sense donar-hi el curs reglamentari degut, les iniciatives, peticions, reclamacions o queixes formulades per subordinats, o no resoldre en els terminis legals els recursos interposats davant de sancions imposades per la comissió de faltes disciplinàries.

12. L'incompliment dels deures militars propis de la destinació o lloc que s'exercisca.

13. L'incompliment en l'aplicació de les normes d'actuació del militar com a servidor públic, establides en les Reials Ordenances per a les Forces Armades.

14. El descuit en la instrucció o preparació personal quan ocasione perjudici al servici.

15. Incomplir les obligacions del sentinella o d'un altre servici d'armes, transmissions o guàrdia de seguretat sempre que no es cause un dany greu al servici, així com abandonar un altre tipus de servicis o guàrdies diferents dels anteriors o col·locar-se en estat de no poder complir-los.

16. Ocasionar o no impedir actes que suposen risc per a la seguretat d'una força o unitat militar, així com exhibir o utilitzar les armes de forma innecessària o inadequada.

17. L'incompliment de les normes reglamentàries relatives a l'armament, material i equip.

18. No guardar la deguda discreció sobre matèries objecte de reserva interna o sobre assumptes relacionats amb la seguretat i defensa nacional, així com fer ús per qualsevol mitjà, de fets o dades no classificats dels quals haja tingut coneixement pel seu càrrec o funció, o difondre'ls, en perjudici de l'interés públic.

19. Consumir begudes alcohòliques durant un servici d'armes o portant-les, així com la introducció i tinença de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en instal·lacions militars o campaments, o durant exercicis o operacions.

20. L'incompliment dels terminis o altres disposicions en matèria d'incompatibilitats, quan no supose el manteniment d'una situació d'incompatibilitat.

21. No incorporar-se o absentar-se, injustificadament, de la seua destinació, del lloc exercit o del centre docent militar de formació en què curse els seus estudis, per un termini superior a vint-i-quatre hores, que es computarà de moment a moment; l'inicial serà aquell en què l'interessat havia d'estar present en la destinació, lloc o centre docent militar de formació.

22. Emprar-se en una malaltia suposada per a no complir les seues funcions o prolongar injustificadament la baixa temporal per al servici.

23. L'incompliment de les regles d'enfrontament establides per a les operacions en què participe o la inobservança per imprudència dels deures establits pel dret internacional aplicable en els conflictes armats.

24. Durant l'actuació de les Forces Armades en supòsits de greu risc, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques, no prestar l'auxili possible als ciutadans que el necessiten, o despreocupar-se manifestament per la seua seguretat o benestar.

25. L'incompliment de les normes sobre prevenció de riscos, protecció de la salut i del medi ambient aplicables en l'àmbit de les Forces Armades.

26. Incomplir un deure militar o deixar d'auxiliar injustificadament el company en perill, per a evitar un risc propi.

27. Estar embriagat o consumir drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en instal·lacions militars, barcos, aeronaus o campaments, durant exercicis o operacions o, fora d'estos, vestint uniforme o quan afecte la imatge de les Forces Armades, així com dur a terme altres actes contraris a la dignitat militar susceptibles de produir descrèdit o menyspreu de les Forces Armades.

28. Agredir companys i promoure o participar en baralles o altercats amb companys que puguen deteriorar la convivència en la unitat o en alteracions del bon orde en el curs d'activitats militars o en instal·lacions militars, barcos, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions, quan afecten l'interés del servici.

29. Mantindre relacions sexuals en instal·lacions militars, barcos, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions, quan, per les circumstàncies en què es duguen a terme o per la seua transcendència, atempten contra la dignitat militar.

30. Realitzar, ordenar o tolerar o no denunciar actes que, siga com siga, atempten contra la intimitat, la dignitat personal o en el treball, o suposen discriminació per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere o sexe, orientació i identitat sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

31. L'incompliment de les normes i procediments que regulen els registres personals dels militars i les revistes, inspeccions i registres de les seues taquilles, efectes i pertinences.

32. Efectuar amb publicitat manifestacions o expressar opinions que suposen infracció del deure de neutralitat política o sindical. Fundar un partit polític o un sindicat, així com constituir una associació que, pel seu objecte, fins, procediments o qualsevol altra circumstància, conculque els deures de neutralitat política o sindical. Afiliar-se a este tipus d'organitzacions o promoure les seues activitats, donar-los publicitat, així com induir o invitar altres militars a fer-ho. Exercir càrrecs de caràcter polític o sindical, o acceptar candidatures per a ells, sense haver sol·licitat prèviament el pas a la situació legalment establida. Tot això sense perjudi del que disposen les normes específicament aplicables als reservistes.

33. Promoure accions de negociació col·lectiva o en vagues, així com en altres accions concertades que tinguen com a finalitat alterar el funcionament normal de les Forces Armades o les seues unitats, o participar-hi, donar-los publicitat, o induir o invitar altres militars a fer-ho.

34. Organitzar activament reunions o manifestacions de caràcter polític o sindical, o participar-hi, així com organitzar, vestint d'uniforme o fent ús de la seua condició militar, manifestacions o reunions de caràcter polític, sindical o reivindicatiu que se celebren en llocs públics, així com participar-hi o assistir-hi.

35. L'incompliment de la normativa sobre l'exercici del dret d'associació professional establida en la Llei Orgànica de Drets i Deures dels Membres de les Forces Armades, així com impedir-ne o limitar-ne el legítim exercici.

36. La inexactitud en el compliment de les normes i procediments que regulen l'exercici del dret de sufragi actiu.

37. Emprar per a usos particulars mitjans o recursos de caràcter oficial o facilitar-los a un tercer.

38. Destruir, abandonar, deteriorar o sostroure equips, cabals, material o altres efectes, així com adquirir o posseir qualsevol d'estos béns o efectes amb coneixement de la seua il·lícita procedència, o facilitar-los a tercers.

39. Trencar una sanció o una mesura disciplinària prèvia o provisional o facilitar que siga incomplida.

40. Auxiliar, sense ser cooperador necessari, o encobrir l'autor d'una falta disciplinària molt greu.

41. Cometre falta lleu tenint anotades i no cancel·lades tres faltes lleus, sancionades amb arrest.

Article 8. *Faltes molt greus.*

Són faltes molt greus, quan no constituïsquen delictes:

1. L'incompliment del deure de fidelitat a la Constitució i la realització d'actes irrespectuosos o l'emissió pública d'expressions o manifestacions contràries a l'ordenament constitucional, a la Corona i a les altres institucions i òrgans constitucionalment reconeguts, quan siga greu o reiterat.

2. Realitzar reiteradament actes contraris a la disciplina i subordinació deguda als superiors, tant nacionals com estrangers, així com incomplir de forma reiterada els deures del servici o dur a terme reiteradament actes que atempten contra la dignitat militar.

3. Adoptar acords o ordenar l'execució d'actes manifestament il·legals que causen perjudi greu a la defensa nacional, a l'interés públic o als ciutadans, així com l'obstaculització greu a l'exercici de les llibertats públiques i drets fonamentals i de caràcter professional.

4. L'incompliment del deure de reserva sobre secrets oficials i matèries classificades.

5. Les extralimitacions en les seues atribucions i els abusos en relació amb els seus subordinats militars o civils, nacionals o estrangers, quan siguen reiterats, així com provocar, i ocasionar reiteradament altercats amb la població local, amb altres membres del personal militar estranger o del personal civil de l'organització o de les estructures o forces que participen en la missió, o d'altres organitzacions o estructures internacionals o no governamentals, o prendre-hi part activa.

6. Ometre per imprudència l'adopció de les mesures al seu abast per a evitar o perseguir la infracció pels seus subordinats dels deures establits pel dret internacional aplicable en els conflictes armats.

7. Durant l'actuació de les Forces Armades en supòsits de risc greu, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques, no prestar l'auxili possible als ciutadans que es troben en perill greu o incomplir reiteradament un deure militar per a evitar un risc propi.

8. Estar embriagat o consumir drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques durant l'exercici del servei o de forma reiterada fora d'este.

9. La negativa injustificada a sotmetre's a reconeixement mèdic, prova d'alcoholèmia o detecció del consum de drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicotròpiques o semblants, legítimament ordenada per l'autoritat competent i realitzada per personal autoritzat, a fi de constatar la capacitat psicofísica per a prestar servei, així com la incompareixença reiterada i injustificada, quan siga degudament citat, davant dels òrgans competents o dels instructors dels expedients administratius o disciplinaris.

10. Incomplir greument o reiteradament les regles d'enfrontament establides per a les operacions en què participe o la inobservança per imprudència greu dels deures establits pel dret internacional aplicable en els conflictes armats.

11. L'incompliment de les normes sobre incompatibilitats quan això done lloc a una situació d'incompatibilitat.

12. Realitzar, ordenar o tolerar actes que afecten la llibertat sexual de les persones o impliquen assetjament tant sexual i per raó de sexe com professional o altres que, siga com siga i de forma reiterada, atempten contra la intimitat, la dignitat personal o en el treball, o suposen discriminació per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere o sexe, orientació i identitat sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

13. Infringir reiteradament els deures de neutralitat política o sindical, o les limitacions en l'exercici de les llibertats d'expressió o informació, dels drets de reunió i manifestació i del dret d'associació política o professional.

14. Haver sigut condemnat per sentència ferma, en aplicació de lleis diferents del Codi Penal Militar, a pena de presó per un delictes dolós o a pena de presó superior a un any per delictes comés per imprudència, en qualsevol dels casos quan afecte el servei, la imatge pública de les Forces Armades o la dignitat militar, o cause dany a l'Administració.

15. L'incompliment de les normes i procediments que regulen l'exercici del dret de sufragi actiu.

16. La infracció o l'aplicació indeguda de les normes que regulen els procediments de contractació administrativa, comeses intencionadament o per negligència greu en qualsevol classe de contracte que afecte l'Administració militar, sempre que es cause un perjudici a l'interés públic o danys als particulars.

17. Cometre una falta greu tenint anotades i no cancel·lades dos faltes d'igual o de superior gravetat.

Article 9. *Persones responsables de les faltes disciplinàries.*

Són responsables de les faltes disciplinàries les persones que duguen a terme, per si mateixes o per mitjà d'una altra, el fet constitutiu de la infracció o les que cooperen amb actes sense els quals no s'hauria efectuat, així com les qui induïsquen una altra a executar-lo.

Article 10. *Reiteració.*

Als efectes d'esta llei, s'entén que una conducta típica és reiterada quan es realitza en tres o més ocasions en el període de dos anys, que es computarà de data a data des de la comissió del primer, encara que els fets aïllats hagen sigut sancionats.

CAPÍTOL II

Sancions

Article 11. *Sancions disciplinàries.*

1. Les sancions que es poden imposar per faltes lleus són:
 - a) Reprensió.
 - b) Privació d'eixida d'un a huit dies.
 - c) Sanció econòmica d'un a set dies.
 - d) Arrest d'un a catorze dies.
2. Les sancions que es poden imposar per faltes greus són:
 - a) Sanció econòmica de huit a quinze dies.
 - b) Arrest de quinze a trenta dies.
 - c) Pèrdua de destinació.
 - d) Baixa en el centre docent militar de formació.
3. Les sancions que es poden imposar per faltes molt greus són:
 - a) Arrest de trenta-un a seixanta dies.
 - b) Suspensió de faena.
 - c) Separació del servei.
 - d) Resolució de compromís.

Article 12. *Reprensió.*

La reprensió és la reprovació disciplinària expressa que, per escrit, dirigix el superior amb competència disciplinària per a imposar-la a un subordinat perquè siga anotada en el full de serveis.

No constituïx sanció disciplinària l'advertència o l'amonestació verbals que, per a un millor compliment de les obligacions, es pot fer en l'exercici del comandament.

Article 13. *Privació d'eixida.*

La privació d'eixida, aplicable als alumnes dels centres docents militars de formació, suposa la permanència del sancionat, fora de les hores d'activitat acadèmica, en el centre o unitat on estiga completant la seua formació, amb supressió d'eixides fins a huit dies com a màxim.

Article 14. *Sanció econòmica.*

1. La sanció econòmica, d'un a quinze dies, suposa per al sancionat una pèrdua de retribucions durant el temps d'extensió de la sanció, d'acord amb el càlcul que s'establix en l'article 60. No produirà canvi en la situació administrativa del sancionat.

2. Esta sanció no serà aplicable als alumnes dels centres docents militars de formació.

Article 15. *Arrest per falta lleu.*

L'arrest d'un a catorze dies consistix en la permanència del sancionat, pel temps que dure l'arrest, en el seu domicili o en el lloc de la unitat, aquarterament, base, barco o establiment que s'assenyale en la resolució sancionadora. Esta restricció de llibertat implica que el lloc del compliment no pot ser una cel·la o semblant. El sancionat participarà en les activitats de la unitat i la resta del temps romandrà en els llocs indicats.

Article 16. *Arrest per falta greu i molt greu.*

1. L'arrest de quinze a seixanta dies consistix en la privació de llibertat del sancionat i l'internament en un establiment disciplinari militar durant el temps pel qual s'imposa la sanció. El militar sancionat no participarà en les activitats de la unitat durant el temps d'este arrest.

2. Quan hi concorregueren circumstàncies justificades i no es cause perjuí a la disciplina, es podrà acordar l'internament en un altre establiment militar en les mateixes condicions de privació de llibertat, excepte el que disposa l'article 60.

3. No produirà canvi en la situació administrativa del sancionat.

Article 17. *Pèrdua de destinació.*

La sanció de pèrdua de destinació suposa el cessament en la que ocupa l'infractor, qui, durant dos anys, no podrà sol·licitar una nova destinació en la mateixa unitat o, quan la resolució sancionadora ho expresse de manera motivada, en la mateixa localitat on estava destinat.

Article 18. *Baixa en el centre docent militar de formació.*

La sanció de baixa en el centre docent militar de formació, aplicable als qui tinguen la condició d'alumnes dels centres mencionats, suposa la pèrdua tant de la condició d'alumne del centre com de l'ocupació militar que s'haja aconseguit amb caràcter eventual, sense afectar la que tenia abans de ser nomenat alumne.

Article 19. *Suspensió d'ocupació.*

La suspensió de faena, aplicable únicament als militars professionals, suposa la privació de totes les funcions pròpies de la faena per un període mínim d'un mes i màxim d'un any, excepte en el cas previst en l'article 8.14 en què ho serà com a màxim pel temps de duració de la condemna.

Suposarà el pas del sancionat a la situació administrativa de suspensió de faena.

Article 20. *Separació del servici.*

La separació del servici suposa per al sancionat la pèrdua de la condició militar i la baixa en les Forces Armades, sense poder que hi pugua tornar a ingressar voluntàriament i amb la pèrdua dels drets militars adquirits, excepte la faena i els drets que tinga reconeguts en el règim de la Seguretat Social que corresponga.

Per als alumnes dels centres docents militars de formació, la imposició d'esta sanció portarà aparellada, a més, la baixa en el centre, amb pèrdua tant de la condició d'alumne com de la faena militar que haja aconseguit amb caràcter eventual.

Article 21. *Resolució de compromís.*

1. La resolució de compromís suposa el cessament en la relació de servicis professionals de caràcter temporal amb les Forces Armades, establert per mitjà de la firma del corresponent compromís, sense que hi pugua tornar a ingressar voluntàriament.

2. Per als reservistes voluntaris, esta sanció tindrà els efectes de ser baixa en les Forces Armades, sense que hi pugua tornar a ingressar voluntàriament, i la pèrdua de la condició de reservista.

3. Per als alumnes dels centres docents militars de formació, la imposició d'esta sanció portarà aparellada, a més, la baixa en el centre, amb pèrdua tant de la condició d'alumne com de la faena militar que haja aconseguit amb caràcter eventual.

Article 22. *Criteris de graduació de les sancions.*

1. La imposició de les sancions disciplinàries s'individualitzarà d'acord amb el principi de proporcionalitat, i es guardarà la deguda adequació amb l'entitat i circumstàncies de la infracció, les que corresponguen als responsables, la forma i grau de culpabilitat de l'infractor i els factors que afecten o puguen afectar la disciplina i l'interés del servei, així com la reiteració de la conducta sancionable, sempre que no hagen sigut tingudes en compte per la llei al descriure la infracció disciplinària, ni siguen tan inherents a la falta que, sense la concurrència d'estos, no es podria cometre.

2. La condició d'alumne i l'exercici de les seues activitats en centres docents militars de formació i en altres unitats, centres o organismes on estiguen completant la seua formació, seran tinguts especialment en consideració en l'aplicació dels preceptes d'esta llei, tenint en compte el valor formatiu de les advertències o amonestacions verbals.

3. La sanció d'arrest prevista en esta llei per a les faltes lleus només es podrà imposar quan se n'haja vist afectada la disciplina o les regles essencials que definixen el comportament dels membres de les Forces Armades. La resolució sancionadora haurà de ser motivada.

CAPÍTOL III

Extinció de la responsabilitat disciplinària

Article 23. *Causas d'extinció.*

1. La responsabilitat disciplinària s'extingix per qualsevol de les causes següents:

- a) Compliment de la sanció.
- b) Prescripció de la falta o de la sanció.
- c) Pèrdua de la condició militar.
- d) Pas a retir.
- e) Defunció.

2. Quan, durant la substanciació d'un procediment sancionador per falta greu o molt greu, l'interessat deixe d'estar sotmés a esta llei, es dictarà una resolució que ordene l'arxivament de les actuacions amb invocació de la causa. Si, abans que finalitze completament el termini de prescripció de la falta, torna a quedar subjecte a esta llei, s'acordarà que es reinicie el procediment, que es tramitarà íntegrament.

Article 24. *Prescripció de faltes.*

1. Les faltes lleus prescriuran al cap de dos mesos, les greus als dos anys i les molt greus als tres anys.

Estos terminis començaran a comptar-se des del dia en què la infracció s'haja comés, o, si la falta consistix en l'existència d'una sentència condemnatòria ferma, des que conste formalment que l'autoritat o comandament amb competència sancionadora ha rebut el trasllat de la resolució judicial esmentada.

2. En les faltes greus i molt greus, la prescripció s'interromprà des que s'haja notificat al presumpte responsable l'acord d'iniciació del procediment sancionador, sense perjuí del que disposa l'article 48.5 sobre caducitat.

Article 25. *Prescripció de sancions.*

Les sancions imposades per falta lleu prescriuran al cap de tres mesos; les imposades per falta greu, als dos anys, i les imposades per falta molt greu, als tres anys. Estos terminis començaran a comptar-se des de l'endemà del dia en què adquirisca fermesa en via administrativa la resolució sancionadora o des del dia en què haja d'haver començat el compliment de la sanció. La prescripció s'interromprà des que s'inicie el compliment de

la sanció o quan, per qualsevol motiu no imputable a les autoritats o comandaments amb potestat disciplinària, el compliment mencionat siga impossible o se suspenga.

TÍTOL II

Potestat disciplinària i competència sancionadora

CAPÍTOL I

Potestat disciplinària

Article 26. *Autoritats i comandaments amb potestat disciplinària.*

Tenen potestat per a imposar sancions al personal a les seues ordes en l'estructura, tant orgànica com operativa, en la qual exercisquen les seues funcions:

Primer. El ministre de Defensa.

Segon. El cap d'Estat Major de la Defensa, el subsecretari de Defensa i els caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire.

Tercer. Els oficials generals amb comandament o direcció sobre força, unitat, centre o organisme.

Quart. Els caps de regiment o unitat semblant, els comandants de força, unitat o barco de guerra i els caps o directors de centre o organisme.

Quint. Els caps de batalló, grup o esquadró aeri, o unitat semblant.

Sext. Els caps de companyia o unitat semblant.

Sèptim. Els caps de secció o unitat semblant.

Octau. Els caps de gran grup o unitat semblant.

Article 27. *Potestat disciplinària a bord dels barcos de guerra.*

La potestat disciplinària a bord dels barcos de guerra l'exercixen els seus comandants i les autoritats disciplinàries de les quals depenguen.

No obstant això, els comandaments de les unitats embarcades en trànsit, que no constituïsquen dotació del barco, conservaran la facultat de sancionar el personal que estiga a les seues ordes, durant el transport, sempre que l'acció comesa no afecte la seguretat ni les normes de règim interior establides en el barco.

Article 28. *Potestat disciplinària sobre els membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials o fiscals.*

1. La potestat disciplinària sobre els membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials serà exercida pels presidents dels tribunals militars territorials corresponents i per l'auditor president del Tribunal Militar Central. Correspon exclusivament a la Sala de Govern del Tribunal Militar Central la potestat d'imposar sancions per faltes molt greus.

2. La potestat disciplinària sobre els membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions fiscals serà exercida pel ministre de Defensa, el fiscal togat o pels fiscals en cap de les respectives fiscalies on tinga la destinació l'infractor.

3. La competència disciplinària en els supòsits anteriors serà exercida sense perjudici del que disposen les lleis sobre organització dels òrgans judicials i fiscals militars.

Article 29. *Potestat disciplinària sobre els membres del cos militar d'intervenció que exercisquen funcions interventores.*

La potestat disciplinària sobre els membres del cos militar d'intervenció que exercisquen funcions interventores serà exercida pel ministre de Defensa o pels caps del seu propi cos dels quals depenguen orgànicament.

Article 30. *Deure de correcció.*

Tot militar té el deure de corregir les infraccions que observe en els d'inferior ocupació, li estiguen o no subordinats directament, siga quin siga l'exèrcit o cos a què pertanguen. Si, a més, les jutja mereixedores de sanció, ho farà per si mateix si té competència sancionadora, i, si no en té, en donarà part directament i immediatament a qui la tinga i informará d'esta circumstància el seu superior immediat.

Article 31. *Mesures cautelars.*

1. Les autoritats i comandaments amb potestat disciplinària i els militars que exercisquen el comandament d'una guàrdia o servici podran acordar, respecte de l'infractor que li estiga subordinat per raó del càrrec, destinació, guàrdia o servici, l'arrest cautelar per un període màxim de quaranta-huit hores, davant de la comissió d'una falta disciplinària i quan siga necessària esta mesura per a restablir de manera immediata la disciplina. Este arrest es complirà en la unitat a què pertanga l'infractor o en el lloc que es designe.

Així mateix, podran acordar el cessament en les seues funcions de l'infractor que els estiga subordinat, per un termini màxim de dos dies quan la falta comesa puga ocasionar perjuís al servici. Este cessament cautelar no tindrà cap repercussió en les retribucions de l'infractor.

2. La imposició d'estes mesures es comunicarà de manera immediata a l'autoritat o comandament amb competència per a sancionar la falta comesa, que les podrà mantindre o alçar. En tot cas, quedaran sense efecte una vegada transcorregut el termini màxim de duració, i l'arrest cautelar serà d'abonament, si la seua naturalesa ho permet, per al compliment de la sanció que, si és el cas, s'impose.

3. Si el procediment disciplinari finalitza sense declaració de responsabilitat per part de l'expedientat per inexistència d'infracció, o amb una sanció d'arrest de menor duració temporal a la de la mesura prèvia adoptada, serà compensat per cada dia d'excés en què va romandre arrestat, amb una indemnització que serà l'import fixat per a la dieta en territori nacional.

4. Contra la imposició de les mesures expressades en este article, l'interessat podrà interposar directament un recurs contenciós disciplinari militar en els termes que preveu la legislació processal militar.

CAPÍTOL II

Competència sancionadora

Article 32. *Competència d'autoritats i comandaments.*

Les autoritats i comandaments amb potestat disciplinària, en l'àmbit de les seues competències respectives, podran imposar les sancions següents:

1. El ministre de Defensa, totes les sancions disciplinàries.
2. El cap d'Estat Major de la Defensa, el subsecretari de Defensa i els caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire, totes les sancions excepte la separació del servici.

El subsecretari de Defensa podrà imposar al personal destinat en les estructures central i perifèrica del Ministeri de Defensa i els organismes autònoms dependents del departament les sancions a què es referix el paràgraf anterior.

3. Els oficials generals amb comandament o direcció sobre força, unitat, centre o organisme, totes les sancions per falta lleu i greu, excepte la pèrdua de destinació.

4. Els caps de regiment o unitat semblant, els comandants de força, unitat o barco de guerra i els caps o directores de centre o organisme, totes les sancions per falta lleu.

5. Els caps de batalló, grup o esquadró aeri, o unitat semblant, les sancions de reprensió, sanció econòmica fins a set dies i arrest fins a cinc dies.

6. Els caps de companyia o unitat semblant, les sancions de repremsió, sanció econòmica fins a cinc dies i arrest fins a tres dies.

7. Els caps de secció o unitat semblant, les sancions de repremsió i sanció econòmica fins a tres dies.

8. Els caps de gran grup o unitat semblant amb categoria de suboficial, la sanció de repremsió.

9. Els comandaments interins i accidentals tindran les mateixes competències sancionadores que els titulars als quals substituïsquen.

Els oficials generals amb potestat disciplinària, els caps de regiment o unitat semblant, els comandants de força, unitat o barco de guerra i els caps o directors de centre o organisme podran delegar competències sancionadores en els comandaments subordinats que es troben al capdavant d'unitats destacades o aïllades, i serà preceptiva la comunicació al personal afectat per eixa delegació de les facultats atorgades.

Article 33. Competència sancionadora sobre els alumnes dels centres docents militars de formació.

1. La competència sancionadora en relació amb els alumnes dels centres docents militars de formació podrà ser exercida per les autoritats i comandaments a què es referixen els apartats 1, 2, 3, 4, 5 i 6 de l'article 32. A este efecte, s'entendran inclosos en l'apartat 5 del precepte esmentat els caps d'estudis i d'instrucció i els caps d'unitats d'enquadrament d'entitat de batalló o semblant. En l'apartat 6 del mateix article s'hi consideraran compresos els caps d'unitats d'enquadrament d'entitat companyia o semblant. Estos comandaments, a més de les competències sancionadores que els atribuïx l'article 32, podran imposar als alumnes la sanció de privació d'eixida del centre docent militar de formació fins a huit dies, en el cas dels caps d'estudi o d'instrucció, fins a sis dies en el cas dels caps d'unitats d'enquadrament d'entitat batalló o semblant, i fins a quatre dies en el cas dels caps d'unitats d'enquadrament d'entitat companyia o semblant.

2. Així mateix, s'entendrà inclòs en l'apartat 3 de l'article 32 el titular de l'òrgan responsable en matèria d'ensenyança militar en relació amb els alumnes dels cossos comuns de les Forces Armades.

3. La imposició de la sanció de baixa en el centre docent militar de formació correspondrà al subsecretari de Defensa.

Article 34. Competència sancionadora sobre els reservistes.

La competència sancionadora en relació amb els reservistes s'exercirà d'acord amb les normes generals establides en esta llei, si bé la imposició als reservistes voluntaris de la sanció de resolució de compromís amb les Forces Armades correspondrà al subsecretari de Defensa.

Article 35. Competència sancionadora sobre el personal en supòsits especials.

1. Les faltes disciplinàries comeses pels militars que no ocupen destinació, o que l'exercisquen en organismes aliens a l'estructura del Ministeri de Defensa, podran ser sancionades pel ministre de Defensa, el cap d'Estat Major de la Defensa, el subsecretari de Defensa, els caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire i pels caps del comandament o direcció de personal de l'exèrcit corresponent.

2. La competència sancionadora sobre els militars espanyols que ocupen destinacions en organitzacions internacionals correspondrà al ministre de Defensa, al cap de l'Estat Major de la Defensa, a l'oficial general espanyol que exercisca comandament o direcció en l'organització i, si és el cas, a l'oficial espanyol de major ocupació i antiguitat d'entre els destinats en l'organització, els qual tindrà la competència sancionadora prevista en el número 4 de l'article 32.

3. Correspondrà exclusivament al ministre de Defensa i al subsecretari de Defensa la competència sancionadora sobre els representants de les associacions professionals

que siguen membres del Consell de Personal de les Forces Armades i els seus suplents, per les faltes comeses en l'exercici de la seua activitat en este òrgan.

CAPÍTOL III

Unitats i personal destacats en zona d'operacions

Article 36. *Àmbit personal d'aplicació.*

Està subjecte a les disposicions d'este capítol el personal militar espanyol que, a títol individual o formant part d'unitats o agrupaments tàctics, passe a integrar-se en una estructura operativa en zona d'operacions.

Article 37. *Àmbit temporal.*

La potestat disciplinària sobre l'esmentat personal estarà exercida per les autoritats i els comandaments de la cadena de comandament nacional en l'estructura operativa des del moment que, segons la corresponent documentació operativa, es produïska la seua integració en la mencionada estructura, fins al seu retorn a l'estructura orgànica.

Les esmentades autoritats i comandaments seran també competents per a la resolució dels recursos disciplinaris interposats contra les sancions imposades en l'àmbit de l'estructura operativa, encara que el recurrent haja retornat a l'estructura orgànica.

Article 38. *Potestat disciplinària.*

Els militars integrats en l'estructura operativa, destinats o destacats en zona d'operacions, individualment o formant part d'unitats i que hagen sigut designats comandants, caps o responsables d'una força, contingent, representació, unitat o agrupament tàctic de qualsevol entitat, tindran potestat disciplinària per a sancionar els militars que tinguen sota les seues ordes en el compliment de la missió, d'acord amb el que disposa l'article 26, sense perjuí del que preveu este capítol.

Article 39. *Competència sancionadora.*

1. El militar comandant, cap o responsable de força, contingent, representació o unitat podrà imposar al personal militar a les seues ordes totes les sancions per falta lleu i les corresponents a les faltes greus, excepte la pèrdua de destinació, si no li corresponen altres de superiors d'acord amb el que estableix l'article 32.

Quan un agrupament tàctic, nucli o equip haja d'exercir una comesa que l'obligue a actuar aïllat de la seua base, el seu cap podrà imposar almenys les sancions previstes en el número 6 de l'article 32.

2. Els comandaments amb potestat disciplinària podran delegar competències sancionadores en els seus comandaments subordinats, d'acord amb els termes que s'establisquen en la documentació operativa corresponent, sent preceptiva la comunicació al personal afectat per la mencionada delegació de les facultats atorgades.

Article 40. *Compliment de la sanció.*

1. En la resolució sancionadora podrà disposar-se que el compliment de la sanció s'efectue una vegada finalitzada la missió i, si és el cas, en territori nacional. Durant el període que transcórrega entre la imposició de la sanció i la finalització de la missió quedarà interrompuda la prescripció de la sanció.

2. En cas que les sancions es complisquen en zona d'operacions, la seua execució no implicarà que el sancionat cesse en les activitats que li corresponguen, llevat que així es dispose motivadament.

TÍTOL III

Procediment sancionador

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 41. *Principis generals del procediment.*

1. Per a la imposició de qualsevol sanció disciplinària serà preceptiu tramitar el procediment que corresponga d'acord amb les normes que s'establixen en este títol.

2. El procediment s'ajustarà als principis de legalitat, imparcialitat, publicitat, contradicció, impuls d'ofici, celeritat i eficàcia, i respectarà els drets a la presumpció d'innocència, informació de l'acusació disciplinària, audiència prèvia, defensa de l'infractor, utilització dels mitjans de prova pertinents i dret a interposar els recursos corresponents.

3. Abans d'iniciar un procediment, l'autoritat competent podrà ordenar la pràctica d'una informació prèvia per a l'esclarament dels fets, quan no revisten en principi els caràcters d'una infracció disciplinària ni de delictes.

4. En la resolució que pose fi a un procediment per falta greu o molt greu podran ser sancionades les faltes imputables a l'expedientat que resulten dels fets de menor gravetat que li hagen sigut notificats i no hagen prescrit.

Article 42. *Comunicat disciplinari.*

Sense perjudi del que estableix l'article 30, tot militar que observe o tinga coneixement d'un fet o conducta que constituïska infracció disciplinària i no tinga competència sancionadora, formularà directament i immediatament comunicat disciplinari a qui la tinga per a sancionar la falta o ordenar la instrucció de l'expedient disciplinari oportú, i informarà d'esta circumstància al seu immediat superior.

El comunicat disciplinari contindrà un relat clar i concís dels fets, les seues circumstàncies, la possible qualificació d'estos i la identitat del presumpte infractor. Estarà firmat per qui l'emeta, que haurà de fer constar les dades necessàries per a la seua identificació.

Article 43. *Notificació i comunicació de la resolució.*

L'autoritat o comandament que tinga competència per a sancionar notificarà la resolució que haja adoptat a l'interessat i la comunicarà per escrit a qui va donar avís i, si és el cas, a qui haja d'ordenar l'anotació en la documentació de l'infractor.

Article 44. *Infracció de més gravetat.*

1. Dins dels quinze dies a partir de l'endemà de la notificació de la resolució per la qual s'imposa una sanció per falta lleu, l'autoritat o comandament competent ordenarà, si al seu parer els fets sancionats poden ser constitutius d'una falta greu o molt greu, l'obertura del procediment corresponent, o donarà avís a l'autoritat competent per a això.

2. Si el sancionat ha interposat un recurs contra la sanció per falta lleu, este s'acumularà al nou procediment.

3. Este procediment, que es tramitarà d'acord amb el que disposa el capítol III d'este títol, haurà de concloure bé confirmant la sanció imposada, bé deixant-la sense efecte o bé apreciant l'existència d'una falta greu o molt greu, i en este cas, es revocarà la sanció anterior, imposant la sanció disciplinària que corresponga, i abonant, si és possible, la sanció ja complida.

Article 45. *Còmput de terminis.*

1. Quan els terminis establits en matèria de procediment i recursos s'indiquen per dies, s'entendrà que estos són hàbils, excloent del còmput els diumenges i els declarats festius.
2. Quan el termini s'expresse en mesos o anys, estos es computaran de data a data, a partir de l'endemà del dia en què es notifique o publique l'acte de què es tracte. Si en el mes de venciment no hi ha dia equivalent a aquell en què comença el còmput, s'entendrà que el termini expirarà l'últim dia del mes.
3. Quan l'últim dia del termini siga inhàbil, s'entendrà prorrogat al primer dia hàbil següent.
4. Els terminis expressats en dies es comptaran a partir de l'endemà del dia en què es notifique o publique l'acte de què es tracte.

CAPÍTOL II

Procediment per a faltes lleus

Article 46. *Tramitació.*

1. Per a la imposició d'una sanció per falta lleu, l'autoritat o comandament que tinga competència per a això seguirà un procediment preferentment oral, en el qual verificarà l'exactitud dels fets, oirà el presumpte infractor en relació amb estos, i l'informarà en tot cas del seu dret a guardar silenci, a no declarar contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència, comprovarà després si estan tipificats en algun dels apartats de l'article 6 i, si és procedent, imposarà la sanció que corresponga, graduant-la d'acord amb el que disposa l'article 22.
2. En el tràmit d'audiència es notificarà al presumpte infractor que podrà instar la pràctica de proves, al·legar i presentar els documents i justificacions que estime pertinents, i també que podrà comptar amb l'assessorament i l'assistència a què es referix l'article 50.2.

Article 47. *Resolució sancionadora.*

1. La resolució sancionadora contindrà, en tot cas, un succint relat dels fets, les manifestacions de l'infractor, la qualificació de la falta comesa amb indicació de l'apartat de l'article 6 en què està inclosa, la sanció que s'imposa i, si és el cas, les circumstàncies del seu compliment.
2. La resolució serà notificada per escrit a l'interessat, amb expressa indicació dels recursos que corresponguen contra esta, el termini hàbil per a recórrer i l'autoritat o comandament davant de qui haja d'interposar-se. Així mateix es comunicarà per escrit a qui va donar el comunicat i, si és el cas, a qui haja d'ordenar l'anotació en la documentació del sancionat.

CAPÍTOL III

Procediment per a faltes greus i molt greus

Secció 1a. *Inici*

Article 48. *Orde d'incoació, ordenació i termini de tramitació.*

1. El procediment disciplinari per faltes greus i molt greus s'iniciarà per orde d'incoació de l'autoritat o comandament que tinga competència per a sancionar-les, per iniciativa pròpia, com a conseqüència d'orde superior, en virtut de part disciplinari, recepció de testimoni de particulars d'acord amb la Llei Orgànica Processal Militar, a

petició raonada d'altres òrgans o per denúncia presentada per qui no tinga condició militar.

2. L'orde d'incoació contindrà un relat dels fets que la motiven, amb indicació de la falta que presumptament s'haja comés, les possibles sancions que puguen ser imposades i, quan haja sigut identificat, el presumpte responsable, i anirà acompanyada, si és el cas, del comunicat disciplinari, de la denúncia o de còpia de la sentència condemnatòria ferma.

3. El procediment, sotmés al criteri de celeritat, se seguirà per escrit i s'impulsarà d'ofici en tots els seus tràmits.

4. El termini màxim en què ha de tramitar-se el procediment i notificar-se a l'interessat la resolució adoptada en el procediment és d'un any, el còmput del qual quedarà automàticament suspès en els casos següents:

a) Quan es produïska la paralizació del procediment o no siga possible la pràctica d'algun acte processal per causa imputable a l'expedientat.

b) Quan s'haja de requerir a qualsevol interessat per a l'esmena de deficiències o l'aportació de documents o altres elements de juí necessaris, pel temps que transcórrega entre la notificació del requeriment i el seu compliment efectiu per part del destinatari o, si no n'hi ha, el transcurs del termini concedit.

c) Quan hagen de sol·licitar-se informes preceptius o que siguen determinants del contingut de la resolució a un òrgan de qualsevol administració, pel temps que transcórrega entre la petició, que haurà de comunicar-se a l'expedientat, i la recepció de l'informe, que igualment li haurà de ser comunicada. Esta suspensió no podrà excedir els tres mesos.

d) Quan hagen de fer-se proves tècniques o anàlisis contradictòries proposades pels expedientats, durant el temps necessari per a la incorporació dels resultats al procediment. Esta suspensió no podrà excedir els tres mesos.

5. El venciment del termini màxim de tramitació, una vegada descomptats els períodes de suspensió, sense que s'haja dictat i notificat la resolució a l'expedientat produirà la caducitat del procediment. En estos casos, la resolució que declare la caducitat ordenarà l'arxivament de les actuacions.

La caducitat no produirà per si sola la prescripció de la falta, però el procediment caducat no interromprà la prescripció.

Article 49. *Instructor i secretari.*

1. A l'ordenar la incoació del procediment, l'autoritat competent designarà un instructor al càrrec del qual correrà la seua tramitació.

2. El nomenament d'instructor recaurà en un oficial del cos jurídic militar o en un oficial amb la formació adequada que depenga de l'autoritat competent per a ordenar la incoació que siga d'ocupació superior o més antiga que el de major graduació dels expedientats. Si no hi ha cap oficial que reunisca estes condicions, ho comunicarà a l'autoritat superior sol·licitant l'esmentat nomenament.

En tot cas, si el procediment s'inicia per la presumpta comissió d'una falta molt greu, el nomenament d'instructor recaurà sempre en un oficial del cos jurídic militar.

3. El nomenament d'instructor recaurà en un oficial del cos jurídic militar que exercisca funcions judicials o fiscals, segons corresponga, quan el procediment es dirigisca contra un presumpte responsable que exercisca funcions judicials o fiscals.

4. L'instructor designarà un secretari que l'assistisca. És responsabilitat del secretari la custòdia de l'expedient, el seu indexat i foliació correlativa i la integració de tot allò que s'ha fet en un conjunt ordenat que en facilite l'examen i comprensió per totes les instàncies que intervenen en el procediment.

5. Seran aplicables a l'instructor i al secretari les causes d'abstenció i recusació previstes en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú.

L'abstenció i la recusació, la interposició de les quals no paraitzarà el procediment, es plantejaran davant de l'autoritat que va acordar la incoació, contra la resolució de la qual no podrà interposar-se cap recurs, sense perjudi que puga fer-se valdre la causa de recusació en els recursos que s'interposen contra la resolució que pose fi al procediment.

Article 50. *Drets de defensa.*

1. Assistixen a l'expedientat els drets a no declarar, a no fer-ho contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència.

L'instructor garantirà en tot moment el dret de defensa de l'expedientat i adoptarà amb este fi les mesures necessàries.

2. L'expedientat podrà comptar, en totes les actuacions a què done lloc el procediment, amb l'assessorament i l'assistència d'un advocat en exercici o d'un militar de la seua confiança amb la formació adequada que trie a este efecte. Si s'opta per esta segona possibilitat, les autoritats i els comandaments corresponents facilitaràn al militar designat l'assistència a les compareixences personals de l'expedientat davant de les autoritats disciplinàries o instructors dels expedients, i el seu assessorament serà sempre voluntari, sense que la mencionada designació conferisca cap dret al rescabament pels gastos que puguen derivar-se de l'assistència.

En els supòsits de l'article 36 de la present llei, durant la navegació de barcos de guerra o en altres circumstàncies excepcionals en què no siga possible la presència d'advocat, es garantirà en tot cas al presumpte infractor l'assessorament i l'assistència d'un militar de la seua confiança de la unitat o barco, sense perjudi de facilitar-se-li, a més, la possibilitat de contactar per via telefònica o telemàtica amb un advocat de la seua elecció que l'assessor, sempre que les circumstàncies ho permeten.

3. Des del coneixement per l'expedientat de la incoació del procediment fins a la seua primera declaració hauràn de transcórrer, almenys, quaranta-huit hores.

4. L'expedientat, el seu advocat o el militar designat, d'acord amb el que preveu l'apartat 2, podran conèixer en qualsevol moment l'estat de tramitació del procediment, se'ls en donarà vista en els llocs i durant l'horari que s'assenyale, podran obtindre còpia de les actuacions practicades, sempre que no els hagen sigut facilitades amb anterioritat. Tot això sense perjudi que puguen ser-los remesos a través de mitjans electrònics, de conformitat amb el que preveu l'article 52 d'esta llei.

Article 51. *Mesures provisionals.*

1. Quan la naturalesa i les circumstàncies d'una falta amb aparença fundada de responsabilitat disciplinària greu exigisquen una acció immediata, per la transcendència del risc que el fet de no adoptar-la puga comportar per al manteniment de la disciplina, l'autoritat que haja acordat la incoació del procediment podrà ordenar motivadament l'arrest preventiu del presumpte infractor en un establiment disciplinari militar o en el lloc que es designe. En cap cas podrà romandre en esta situació més de vint dies, situació que li servirà d'abonament per al compliment de la sanció que li puga ser imposada.

2. La mateixa autoritat, si no ha adoptat la mesura prevista en l'apartat anterior i per a evitar perjudi al servici, podrà disposar motivadament el cessament de funcions del presumpte infractor per un temps que no excedisca els vint dies.

3. Si el procediment disciplinari finalitza sense declaració de responsabilitat per inexistència d'infracció de l'expedientat o amb una sanció d'arrest de menor duració temporal que la de la mesura provisional adoptada, se li aplicaran les compensacions establides en l'article 31.3.

4. Quan el procediment siga tramitat per la comissió de falta molt greu, l'autoritat que va acordar la seua incoació podrà acordar, motivadament, el pas de l'interessat a la situació administrativa de suspensió de funcions regulada en la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la Carrera Militar.

El militar en la mencionada situació provisional tindrà dret a percebre les retribucions que reglamentàriament li corresponguen, excepte en els casos d'incompareixença en

l'expedient disciplinari o paralització del procediment imputable a l'interessat, en què podrà ordenar-se a l'òrgan pagador la retenció de tota retribució mentres es mantinga la mencionada causa.

5. En tot cas, abans d'acordar qualsevol de les mesures provisionals o el canvi de situació a què es referixen els apartats anteriors, serà preceptiu l'informe de l'assessor jurídic corresponent.

6. Contra la resolució que acorde l'adopció de les mesures provisionals previstes en els apartats 1 i 2, l'interessat podrà interposar directament un recurs contenciós disciplinari militar d'acord amb la Llei Orgànica 2/1989, de 13 d'abril, Processal Militar.

En el supòsit del canvi de situació administrativa prevista en l'apartat 4, podrà promoure un recurs d'alçada o, si és el cas, potestatiu de reposició, davant del ministre de Defensa.

Article 52. *Comunicacions, impuls i tramitació.*

1. Les comunicacions entre l'instructor del procediment i les autoritats, comandaments i organismes dels quals siga necessària la pràctica de diligències encaminades a la investigació dels fets o del presumpte responsable s'efectuaran directament, sense trasllats intermedis, donant compte al cap de la unitat, centre o organisme corresponent. En l'àmbit de l'estructura operativa, estes comunicacions s'encaminaran seguint la cadena de comandament definida en la documentació operativa de l'operació de què es tracte.

2. Les comunicacions podran dur-se a terme, en la mesura que es puga, a través de mitjans electrònics, sempre que reunisquen els requisits exigits en matèria de comunicacions electròniques.

3. Tots els òrgans de les administracions públiques prestaran, dins de les seues competències respectives i d'acord amb la normativa per la qual es regisquen, la col·laboració que els siga requerida durant la tramitació del procediment disciplinari.

4. L'orde d'incoació es comunicarà al fiscal jurídic militar.

Article 53. *Notificacions.*

1. Les notificacions que hagen de dur-se a terme en el procediment es faran per qualsevol mitjà que permeta tindre constància de la recepció per part de l'interessat, pels qui els presten assessorament i assistència per a la seua defensa a què fa referència l'article 50 d'esta llei, així com de la data, la identitat i el contingut de l'acte.

Les notificacions es faran de tal manera que queden sempre garantits els drets a la intimitat i dignitat personal i a la protecció de dades.

2. Quan l'interessat refusa la notificació d'una resolució o d'un acte de tràmit, es farà constar en les actuacions, on s'especificaran les circumstàncies de l'intent de notificació, que es considerarà efectuat, i se seguirà amb el procediment.

3. Quan no es puga fer una notificació, per no localitzar l'interessat en la seua unitat o en el seu domicili declarat, s'efectuarà per mitjà de la publicació d'edictes en el tauler d'anuncis de la seua unitat i en el «Boletín Oficial del Ministerio de Defensa», i continuaran les actuacions. El tràmit de notificació domiciliària es considerarà complit una vegada efectuats, en el termini de tres dies, dos intents duts a terme en dies i hores diferents.

Secció 2a. *Desenrotllament*

Article 54. *Audiència de l'expedientat i acord d'inici.*

1. L'orde d'incoació del procediment, amb el nomenament d'instructor, es notificarà a l'expedientat amb còpia de tota la documentació rebuda, en la qual se li farà saber el seu dret a comptar amb l'assessorament i l'assistència per a la seua defensa a què fa referència l'article 50 d'esta llei. L'instructor designarà un secretari d'acord amb l'article 49.4 d'esta llei, el nomenament del qual també es notificarà a l'interessat.

2. L'instructor, com a primera actuació, prendrà declaració a l'expedientat i el citarà a través del cap de la seua unitat.

3. A continuació es notificarà a l'expedientat l'acord d'inici de l'instructor que contindrà un relat dels fets imputats, la qualificació jurídica d'estos d'acord amb esta llei, la responsabilitat que s'imputa al presumpte infractor i les possibles sancions que puguen ser-li imposades.

En el mateix acte s'informarà l'expedientat del dret que l'assistix a la proposició de les proves que considere convenients per a la seua defensa, concedint-li per a això un termini que no excedisca els deu dies.

4. En els expedients instruïts per la presumpta falta molt greu prevista en l'article 8.14 d'esta llei, es donarà trasllat a l'expedientat de la sentència ferma que ha donat origen al procediment.

Article 55. *Prova.*

Una vegada fets els tràmits previstos en l'article anterior, l'instructor procedirà a la pràctica de les proves acordades d'ofici o proposades per l'expedientat i admissibles en dret que considere pertinents, podent denegar la d'aquelles que considere no pertinents, innecessàries, inútils o que no tinguen relació amb els fets investigats. La resolució que a estos efectes adopte serà motivada i notificada a l'interessat, i contra esta no podrà interposar-se cap recurs, sense perjudi que aquell pugua reproduir la petició de les proves que hagen sigut denegades en el recurs contra la resolució de l'expedient.

La pràctica de les proves admeses, així com de les que, si és el cas, acorde d'ofici l'instructor, es notificarà prèviament i amb antelació suficient, mínima de quaranta-huit hores, amb indicació del lloc, la data i l'hora en què s'haja de realitzar amb advertència que pot assistir-hi i intervindre-hi l'interessat assistit de l'advocat o militar designat.

Les proves admeses podran dur-se a terme a través de mitjans tècnics, sempre que quede garantit el respecte dels drets fonamentals i el principi de proporcionalitat, i s'haurà d'acordar per resolució motivada.

Article 56. *Proposta de resolució.*

1. L'instructor, quan considere conclús l'expedient, formularà una proposta motivada de resolució, en la qual fixarà amb precisió els fets, manifestarà si són constitutius d'infracció disciplinària, amb indicació, si és el cas, de quina siga esta i la responsabilitat de l'expedientat, i proposarà la imposició de la sanció que al seu parer corresponga.

2. La proposta de resolució serà notificada a l'expedientat, donant-li vista del procediment, perquè, en el termini de deu dies, pugua al·legar tot el que considere convenient per a la seua defensa.

3. Formulades les al·legacions, o transcorregut el termini per a això, es remetrà el procediment, amb caràcter immediat, a l'autoritat que en va ordenar la incoació.

4. Si l'expedientat per escrit o en compareixença davant de l'instructor i secretari mostra expressa conformitat amb la imputació i sanció continguda en la proposta de resolució notificada per l'instructor, elevarà este el procediment a l'autoritat competent per a resoldre.

Article 57. *Terminació del procediment sense responsabilitat i altres supòsits.*

1. Si en qualsevol fase del procediment l'instructor deduïx la inexistència de responsabilitat disciplinària, proposarà la terminació de l'expedient sense declaració de responsabilitat, expressant les causes que la motiven.

2. En qualsevol moment del procediment en què s'aprecie que la presumpta infracció disciplinària pugua ser qualificada com a infracció administrativa d'una altra naturalesa o com a infracció penal, o apareguen indicis de responsabilitat per fets diferents dels que hagen donat lloc a la incoació de l'expedient, s'informarà de l'autoritat que ho haja ordenat.

3. L'instructor procedirà de la mateixa manera quan, iniciat un procediment per falta greu, estime que els fets puguen ser constitutius d'una falta molt greu.

4. L'instructor, quan tinga coneixement de la tramitació d'un procediment penal sobre els mateixos fets, sol·licitarà del corresponent òrgan jurisdiccional comunicació sobre les actuacions judicials.

Secció 3a. Terminació

Article 58. *Diligències complementàries.*

1. Rebut l'expedient amb la proposta de resolució, l'autoritat que va disposar la seua incoació acordarà, si té competència per a això, la imposició de la sanció que corresponga a la falta que considere comesa o la terminació del procediment sense responsabilitat.

Podrà, així mateix, si el considera incomplet, acordar-ne la devolució a l'instructor per a la pràctica de les diligències complementàries o per a esmenar els defectes que s'hagen comés en la seua tramitació o, si és el cas, perquè formule nova proposta de resolució que incloga una qualificació jurídica dels fets imputats o una sanció de superior gravetat; a l'expedientat se li concedirà un termini de deu dies per a formular-hi al·legacions.

2. En tot cas, abans d'adoptar qualsevol dels acords expressats en l'apartat anterior, així com prèviament a dictar una resolució, serà preceptiu l'informe de l'assessor jurídic corresponent, excepte en els supòsits dels apartats 1 i 2 de l'article 28, o de l'assessor jurídic general quan corresponga l'acord al ministre de Defensa.

També serà preceptiu l'informe no vinculant del director del centre per a imposar la sanció de baixa en el centre docent militar de formació.

3. Si no té la competència necessària per a imposar la sanció que resulte del procediment, remetrà totes les actuacions a l'autoritat competent, notificant-ho a l'expedientat.

4. Si els fets poden ser qualificats com a infracció administrativa o infracció penal, ho comunicarà a l'autoritat administrativa en el primer cas i, en el segon, a l'autoritat judicial competent o al fiscal jurídic militar.

5. Prèviament a la imposició de la sanció de separació del servei, serà preceptiu oir el consell o junta superior corresponent.

Article 59. *Resolució.*

1. La resolució que pose fi al procediment haurà de ser motivada i fixarà amb claredat els fets constitutius de la infracció, la seua qualificació jurídica, amb expressa indicació de l'article i apartat en què es troba tipificada, el responsable d'esta i la sanció que s'imposa, que es graduarà conformement amb l'article 22, precisant, quan siga necessari, les circumstàncies del seu compliment i fent expressa declaració amb vista a les mesures cautelars adoptades durant la tramitació. Haurà de fundar-se únicament en els fets que van ser notificats per l'instructor a l'expedientat, sense perjuí de la seua diferent qualificació jurídica, sempre que la falta finalment apreciada siga homògena respecte de la notificada i no estiga més greument sancionada.

Si la sanció imposada fóra la de pèrdua de destinació, haurà de concretar-se la limitació prevista en l'article 17, amb menció de la unitat o localitat objecte de prohibició de sol·licitud de destinació per l'expedientat.

2. La resolució del procediment es notificarà a l'expedientat, amb indicació dels recursos que contra esta corresponguen, així com l'autoritat davant la qual han de presentar-se i els terminis per a interposar-los. Així mateix, es comunicarà a qui haja formulat el comunicat i a qui haja d'anotar-la en el full de servicis.

3. De la mateixa manera, es comunicarà la resolució, si és el cas, a l'autoritat disciplinària que haja ordenat l'inici del procediment i al cap de la unitat de l'expedientat.

TÍTOL IV

Execució de les sancions

CAPÍTOL I

Compliment de les sancions

Article 60. *Executivitat de les sancions.*

1. Les sancions disciplinàries seran immediatament executives i començaran a complir-se el mateix dia en què es notifique a l'infractor la resolució per la qual se li imposen, excepte les imposades pel comandant d'un barco de guerra en la mar, que es podran diferir fins a l'arribada del barco a port o en els supòsits previstos en l'article 40.

Quan un sancionat siga privat de llibertat per imposició d'una sanció d'arrest, o d'una mesura cautelar de l'article 31 o provisional de l'article 51, l'executivitat immediata d'estes sancions o mesures s'entendrà sense perjudi que el sancionat pugua instar el procediment d'«habeas corpus» davant del jutge togat militar territorial competent, de conformitat amb l'article 61.3 de la Llei Orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar, i article 2 de la Llei Orgànica 6/1984, de 24 de maig, reguladora del procediment d'«habeas corpus».

2. En la sanció econòmica, la pèrdua de retribucions es farà efectiva, amb càrrec al sancionat, per l'òrgan competent en esta matèria en la primera nòmina en què siga possible efectuar el descompte. Si l'entitat de la pèrdua de retribucions no permet dur a terme les deduccions en una sola nòmina, estes es detrauran també de les següents fins al compliment total de la sanció.

La sanció econòmica es calcularà prenent el sou i el complement d'ocupació mensuals que perceba en nòmina el sancionat en el moment de la comissió de la falta, es dividirà per seixanta aquella quantitat i es multiplicarà pel nombre de dies de sanció imposts.

En el cas dels militars destacats en zona d'operacions subjectes a les disposicions del títol II, capítol III, d'esta llei, la sanció econòmica es calcularà dividint per trenta la suma del sou i el complement d'ocupació mensuals que perceba en nòmina el sancionat en el moment de la comissió de la falta i multiplicant pel nombre de dies imposats en la sanció.

En tot cas regiran els límits que per a l'embargament de sous i pensions determina la Llei d'Enjudiciament Civil o norma que la substituïska. Quan la quantia de la pèrdua de retribucions imposada sobrepassa els límits indicats en la nòmina del mes en què corresponga el descompte, es distribuirà el seu import entre les nòmines dels mesos que siguen necessaris per a no sobrepassar-los.

Quan el sancionat ho siga per falta greu podrà, amb la sol·licitud prèvia de l'òrgan competent per a fer el descompte, fraccionar el pagament durant els tres mesos següents al de la imposició de la sanció.

3. En els arrestos en establiment disciplinari militar per falta greu i molt greu, l'autoritat que l'haja imposat adoptarà les mesures oportunes per a l'immediat ingrès del sancionat en l'esmentat establiment, les normes de règim interior del qual seran establides pel ministre de Defensa.

No obstant això, en les faltes greus l'autoritat sancionadora, si concorren circumstàncies justificades i no causa perjudi a la disciplina, podrà acordar en la resolució corresponent que l'arrest es complisca en un altre establiment militar o en la unitat, i en este cas, el sancionat participarà en les activitats que s'hi determinen.

En tot cas, els alumnes els compliran en el centre docent militar de formació, participant en les activitats acadèmiques i romanent en els llocs indicats la resta del temps.

4. Serà d'abonament per al compliment de la sanció d'arrest el temps de privació de llibertat experimentat pels mateixos fets. També s'abonarà el transcorregut des del dia de la notificació de l'arrest, excepte en el cas en què s'haja acordat la suspensió o l'ajornament de la sanció de privació de llibertat.

Article 61. *Altres efectes de l'arrest.*

1. La imposició de la sanció d'arrest comportarà, respecte als militars de carrera, que la seua sol·licitud de renúncia a la condició militar no serà resolta fins que no finalitze el seu compliment.

2. La imposició de l'arrest respecte dels militars que mantenen una relació de servicis professionals de caràcter temporal, impedirà la resolució o la finalització de compromís fins al seu compliment.

Una vegada complit l'arrest, si la duració d'este ha excedit el temps de servicis que en el moment de la seua imposició li resta al sancionat, es resoldrà el seu compromís.

3. Als reservistes voluntaris que es troben complint una sanció d'arrest, se'ls considerarà que l'han complida en el moment en què finalitze el seu període d'activació.

Article 62. *Concurrència de sancions.*

Quan concórreguen diverses sancions i no en siga possible el compliment simultani, es durà a terme en l'ordre en què van ser imposades, excepte els arrestos que es compliran amb preferència a les altres i entre estos per orde de major a menor gravetat. Si la suma dels arrestos excedix els quatre mesos, no es complirà el temps que sobrepassa l'esmentat límit.

Article 63. *Suspensió o inexecució de sancions.*

Les autoritats a què es referixen els números primer, segon i tercer de l'article 26 i, si és el cas, l'auditor president o la Sala de Govern del Tribunal Militar Central i el fiscal togat, que hagen imposat una sanció disciplinària, podran acordar d'ofici o a instància de part la suspensió de la seua execució per un termini inferior a la seua prescripció, o la inexecució definitiva de la sanció, quan per raons de condició psicofísica, circumstàncies excepcionals de caràcter personal o qualsevol altra situació relacionada amb el servicis, hi haja causa justa per a això i no es cause perjudici a la disciplina.

Les altres autoritats i comandaments amb competència sancionadora podran proposar-ho, respecte a les sancions que hagen imposat, als òrgans i autoritats mencionats en el paràgraf anterior.

CAPÍTOL II

Anotació i cancel·lació

Article 64. *Anotació.*

Totes les sancions disciplinàries definitives en via disciplinària s'anotaran en el full de servicis del sancionat. En l'anotació figurarà, a més, l'expressió clara i concreta dels fets i la seua qualificació.

En els fulls de servicis dels alumnes dels centres docents militars de formació, únicament s'anotaran les sancions disciplinàries imposades per faltes molt greus, greus i les lleus sancionades amb arrest.

Article 65. *Cancel·lació.*

1. Les notes de les sancions, excepte la de separació del servicis i la resolució de compromís, seran cancel·lades d'ofici o a instància de part una vegada transcorregut el termini d'un any, de dos anys o de quatre anys segons es tracte, respectivament, de sancions imposades per falta lleu, per falta greu o per falta molt greu, sempre que durant eixe temps no li haja sigut imposada cap pena o sanció disciplinària.

2. Els terminis es computaran des de la data del compliment de la sanció, des de la data en què esta haja finalitzat en cas d'inexecució d'esta, o des de la data de la seua prescripció.

3. En tot cas, les anotacions per faltes lleus i greus dels alumnes dels centres docents militars de formació seran cancel·lades d'ofici quan els alumnes siguen baixa en el mencionat centre o s'incorporen a la seua escala una vegada finalitzada la seua formació.

Article 66. *Procediment de cancel·lació.*

Reglamentàriament es determinarà el procediment per a les cancel·lacions previstes en l'article anterior. Contra la resolució desestimatòria d'una cancel·lació podrà interposar-se un recurs d'alçada davant de l'autoritat competent, i contra la seua resolució cabrà interposar un recurs contenciós disciplinari militar davant del Tribunal Militar Central.

Article 67. *Efectes de la cancel·lació.*

La cancel·lació d'una anotació de sanció per falta lleu produirà l'efecte d'anul·lar la inscripció, i no es podrà certificar sobre esta excepte a l'objecte de l'ingrés, ascens i permanència en la Reial i Militar Orde de Sant Hermenegild.

Quan es tracte de la cancel·lació d'una sanció per falta greu o molt greu, produirà l'efecte d'anul·lar la inscripció. Només es podrà certificar sobre estes o ser consultades quan així ho sol·liciten les autoritats competents, només als efectes d'avaluacions reglamentàries, concessió de determinades recompenses, obtenció d'habilitacions de seguretat o assignació de destinacions de lliure designació per a les quals es necessiten condicions professionals i personals d'idoneïtat l'exercici de les quals es considere incompatible amb la naturalesa de les conductes sancionades.

TÍTOL V

Recursos

Article 68. *Recursos.*

1. Contra les resolucions sancionadores, els interessats podran interposar els recursos previstos en els articles següents, sense perjudici del compliment de la sanció imposada.

2. Els recursos es presentaran per escrit, seran sempre motivats i en cap cas podran interposar-se de forma col·lectiva.

Article 69. *Recurs d'alçada.*

1. El recurs es dirigirà a l'autoritat o comandament superior al que va imposar la sanció, tenint en compte l'escalonament jeràrquic indicat en l'article 26 i, si és el cas, el que preveuen els articles 28 i 29. No obstant això, quan la sanció haja sigut adoptada pel cap del Quart Militar de la Casa de S. M. el Rei, el recurs s'interposarà davant del ministre de Defensa.

En tot cas, si el recurs s'interposa contra sancions imposades als alumnes dels centres docents militars de formació, l'escalonament jeràrquic serà l'indicat en l'article 33.

Contra les resolucions sancionadores dictades pels caps de companyia, secció, gran grup o unitats semblants, s'interposarà el recurs, en tot cas, davant del cap, comandant o director a què es referix l'apartat quart de l'article 26.

2. Quan la sanció haja sigut acordada per l'auditor president del Tribunal Militar Central, el recurs s'interposarà davant de la sala de govern d'este tribunal.

3. El recurs podrà interposar-se en un termini d'un mes, que s'iniciarà l'endemà de ser notificada la sanció. Si esta és d'arrest, el termini finalitzarà als quinze dies del seu compliment.

Article 70. *Recurs de reposició.*

Contra les resolucions sancionadores dictades pel ministre de Defensa o, si és el cas, per la sala de govern del Tribunal Militar Central, cabrà interposar un recurs de reposició en el termini d'un mes, computat en els termes que preveu l'article anterior.

Article 71. *Resolució del recurs.*

1. Les autoritats competents per a resoldre els recursos en via disciplinària dictaran una resolució en el termini d'un mes. Transcorreguts dos mesos des que es va interposar el recurs sense haver-se rebut la notificació de la resolució adoptada, podrà considerar-se desestimat als efectes de promoure el recurs contenciós disciplinari militar.

No obstant això, la desestimació presumpta no exclou el deure de l'autoritat de dictar una resolució expressa.

2. L'autoritat davant la qual es recorre comprovarà si s'ha respectat el procediment establert, durà a terme els esbrinaments pertinents i revisarà o considerarà els fets, la seua qualificació i la sanció imposada, que podrà anul·lar, disminuir o mantindre.

3. La resolució adoptada es notificarà al recurrent, amb indicació del recurs que corresponga contra esta, termini hàbil per a recórrer i òrgan judicial davant del qual ha d'interposar-se. Així mateix, la resolució es comunicarà a l'òrgan o autoritat que va imposar la sanció i a l'autoritat competent per a anotar-la.

Article 72. *Suspensió.*

El sancionat podrà sol·licitar la suspensió de les sancions per falta greu i molt greu durant el temps de tramitació del recurs, quan l'execució pot causar-li perjudicis d'impossible o difícil reparació o el recurs es fonamenta en alguna de les causes de nul·litat de ple dret previstes en les normes reguladores del procediment administratiu comú. L'autoritat competent per al coneixement del recurs haurà de resoldre la mencionada petició en el termini de cinc dies; s'haurà de denegar motivadament si amb esta es causa perjudicis a la disciplina militar. Transcorregut l'esmentat termini es considerarà desestimada la sol·licitud, sense perjudicis de l'obligació de resoldre expressament.

Article 73. *Recurs contenciós disciplinari militar.*

Les resolucions adoptades en els recursos d'alçada i de reposició posaran fi a la via disciplinària i contra estes podrà interposar-se un recurs contenciós disciplinari militar en els termes que preveuen les normes processals militars.

Disposició addicional primera. *Normes d'aplicació supletòria.*

En tot el que no preveu esta llei seran d'aplicació supletòria la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, i la Llei Orgànica 2/1989, de 13 d'abril, Processal Militar, o les lleis que les substituïsquen en cada moment.

Disposició addicional segona. *Comunicació de resolucions judicials.*

Els jutges i tribunals de la jurisdicció ordinària informaran el Ministeri de Defensa de les sentències fermes o interlocutòries de sobreseïment definitives que posen fi als processos penals que afecten el personal militar.

Disposició addicional tercera. *Col·laboració del Registre Central de Penats.*

El Registre Central de Penats, a petició dels òrgans encarregats de la tramitació de procediments de cancel·lació de notes causades per la imposició de sancions disciplinàries i només als efectes d'estos procediments, certificarà la inexistència o, si és el cas, constància d'antecedents penals relatius als interessats.

Disposició addicional quarta. *Mesures no disciplinàries a bord de barcos de guerra.*

Sense perjudi de les seues competències disciplinàries, el comandant d'un barco de guerra podrà acordar a bord, motivadament, mesures que no tinguen caràcter disciplinari consistents en limitacions o restriccions a l'accés a determinades zones del barco, per a posar fi a situacions d'agressivitat, assetjament o violència, constitutives de presumpta falta disciplinària militar greu o molt greu, durant el temps que siguen necessàries per a protegir les potencials víctimes del presumpte infractor.

Disposició addicional quinta. *Aplicació del Règim Disciplinari de les Forces Armades al personal de la Guàrdia Civil.*

La Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades s'aplicarà al personal de la Guàrdia Civil quan actue en missions de caràcter militar o integrat en unitats militars, de conformitat amb el que estableix la disposició addicional sexta de la Llei Orgànica 12/2007, de 22 d'octubre, del Règim Disciplinari de la Guàrdia Civil. També serà aplicable al personal de la Guàrdia Civil durant la seua fase de formació militar com a alumne en centres docents de formació de les Forces Armades.

En cas que participe en unitats destacades en zones d'operacions, haja sigut o no transferit a una cadena de comandament multinacional, la potestat disciplinària s'exercirà a través de la cadena de comandament operatiu nacional, d'acord amb el que estableix el capítol III del títol II d'esta llei orgànica.

En estos supòsits, la subjecció dels membres de la Guàrdia Civil al règim disciplinari de les Forces Armades serà efectiva a partir del moment en què se'ls notifique, de forma individual, la mencionada circumstància.

Els fets constitutius d'infracció disciplinària, comesos pel personal de la Guàrdia Civil al qual siga aplicable el règim disciplinari de les Forces Armades, que no hagen sigut sancionats al concloure la seua subjecció al dit règim disciplinari, se sotmetran al coneixement del director general de la Guàrdia Civil per a la seua investigació i eventual sanció, amb remissió, si és el cas, de les actuacions practicades.

Disposició transitòria primera. *Faltes comeses abans de l'entrada en vigor d'esta llei.*

1. Les faltes disciplinàries comeses amb anterioritat a la data d'entrada en vigor d'esta llei i sobre les quals no haja recaigut sanció seran sancionades d'acord amb la normativa anterior, llevat que les disposicions d'esta llei siguen més favorables a l'interessat i en este cas s'aplicarà esta. A estos efectes, es considerarà que les causes d'imposició de sancions disciplinàries extraordinàries previstes en l'article 17 de la Llei Orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de Règim Disciplinari de les Forces Armades, equivalen a les faltes molt greus.

Abans d'adoptar qualsevol decisió es donarà audiència a l'interessat.

2. Els procediments que en la mencionada data es troben en tramitació continuaran regint-se, fins a la seua conclusió, per les normes vigents en el moment de la seua iniciació, sense que els siga aplicable el que disposa esta llei sobre caducitat.

Disposició transitòria segona. *Revisió de sancions no complides.*

1. El ministre de Defensa i les altres autoritats i comandaments amb potestat disciplinària revisaran d'ofici, amb audiència de l'interessat, les sancions per ells imposades en aplicació de la Llei Orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de Règim Disciplinari de les Forces Armades, que no estiguen complides, quan per aplicació d'esta llei corresponga imposar una sanció menys aflictiva o extensa.

2. En tot cas, als qui a l'entrada en vigor d'esta llei es troben complint arrest per falta lleu i hagen superat el temps de catorze dies de compliment, o hagen sobrepasat el de trenta dies d'arrest en el supòsit d'una sanció per falta greu, se'ls donarà per complida la sanció d'una manera immediata.

De la mateixa manera, als qui es troben complint una sanció d'arrest per falta lleu o greu de major duració temporal a la prevista en esta llei, se'ls donarà per finalitzat el seu compliment en el moment que arriben als catorze o trenta dies, respectivament, d'execució de la sanció.

Disposició transitòria tercera. *Aplicació transitòria de la normativa vigent.*

Fins que s'aprove el règim interior dels establiments disciplinaris militars i el procediment per a l'anotació i cancel·lació de notes desfavorables en la documentació militar, es continuarà aplicant, pel que fa a les esmentades matèries, la normativa vigent a l'entrada en vigor d'esta llei, en tot allò que no s'opose a esta.

Disposició derogatòria única. *Derogacions.*

Queda derogada la Llei Orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de Règim Disciplinari de les Forces Armades, així com totes les disposicions que del mateix rang o d'un rang inferior s'oposen al que estableix esta llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei Orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar.*

La Llei Orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar, es modifica en els termes següents:

U. L'apartat 5 de l'article 23 queda redactat de la forma següent:

«5. Dels recursos jurisdiccionals en matèria disciplinària militar que siguen procedents contra les sancions imposades o reformades pel ministre de Defensa o la Sala de Govern del Tribunal Militar Central.»

Dos. A l'article 35 se li addiciona un segon paràgraf amb la redacció següent:

«Així mateix se li atribueix la potestat per a imposar sancions disciplinàries militars per faltes molt greus als membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials, d'acord amb la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Tres. Es modifica el segon paràgraf de l'article 122, que queda redactat en els termes següents:

«En els procediments per faltes greus i molt greus, el nomenament d'instructor recaurà en un oficial del cos jurídic militar que exercisca funcions judicials o fiscals, segons corresponga.»

Quatre. L'article 123 queda redactat de la manera següent:

«Article 123.

Per a la imposició de sancions disciplinàries per falta molt greu, regulades en la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades, als membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials serà competent la Sala de Govern del Tribunal Militar Central.

Quan exercisquen funcions fiscals s'haurà d'oír en el procediment el fiscal togat.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei Orgànica 2/1989, de 13 d'abril, Processal Militar.*

La Llei Orgànica 2/1989, de 13 d'abril, Processal Militar, queda modificada com seguix:

U. A l'article 25 se li addiciona un apartat 3r bis amb la redacció següent:

«3r bis. Exercir la potestat d'imposar sancions disciplinàries militars per faltes molt greus als membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials, d'acord amb la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Dos. A l'article 30 se li addiciona un segon paràgraf amb la redacció següent:

«Contra les resolucions adoptades per la sala de govern en els recursos d'alçada i reposició que posen fi a la via disciplinària militar, podrà interposar-se un recurs contenciós disciplinari militar davant de la Sala Militar del Tribunal Suprem, en els termes que preveu la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Tres. A l'article 32 se li addiciona un apartat 7m amb la redacció següent:

«7m. Exercir la potestat d'imposar sancions disciplinàries militars per faltes lleus i greus als membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials, d'acord amb la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Quatre. A l'article 33 se li addiciona un apartat 9é bis amb la redacció següent:

«9é bis. Exercir la potestat d'imposar sancions disciplinàries militars per faltes lleus als membres del cos jurídic militar que exercisquen funcions judicials en el seu territori, d'acord amb la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Cinc. El paràgraf segon de l'article 453 queda redactat de la manera següent:

«El procediment contenciós disciplinari militar ordinari, que es regula en els títols II al IV, els dos inclosos, d'este llibre, és aplicable a tota pretensió que es deduïska contra la imposició de qualsevol sanció disciplinària militar, d'acord amb la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades, o contra qualsevol sanció disciplinària imposada d'acord amb la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de la Guàrdia Civil.»

Sis. L'article 465 queda redactat de la forma següent:

«Article 465.

El recurs contenciós disciplinari militar serà admissible en relació amb els actes definitius dictats per les autoritats o comandaments amb potestat disciplinària d'acord amb les lleis orgàniques de Règim Disciplinari de les Forces Armades o de Règim Disciplinari de la Guàrdia Civil, que causen estat en via administrativa. A estos efectes es considera que causen estat els actes resolutoris dels recursos d'alçada i reposició regulats en les indicades lleis orgàniques.

Contra els actes de tràmit no es podrà recórrer separatament de la resolució que pose fi al procediment disciplinari, a excepció de l'acord sobre obertura del procediment sancionador en els supòsits previstos en el paràgraf primer de l'article 44 de la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades quan s'haja produït fora del termini indicat en l'esmentat paràgraf. En estos casos, acreditada la interposició del recurs contenciós disciplinari, es paraitzarà el procediment

sancionador fins que es resolga aquell, deixant en suspens les mesures que preveu l'article 51 de la mateixa llei orgànica, si s'han adoptat.

Així mateix es podrà recórrer contra altres actes dictats en l'exercici de la potestat disciplinària quan estiga previst expressament en la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades o en la Llei Orgànica Disciplinària de la Guàrdia Civil.»

Set. Queda sense contingut el paràgraf b) de l'article 468.

Huit. El segon paràgraf de l'article 513 quedarà redactat de la manera següent:

«Podrà acordar-se la suspensió de les sancions per faltes disciplinàries:

a) Quan la impugnació de l'acte recorregut es fonamente en alguna de les causes de nul·litat de ple dret previstes en les disposicions reguladores de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, i este fonament siga apreciat pel Tribunal.

b) Si, durant la tramitació del recurs en via disciplinària, s'ha acordat ja la suspensió de l'acte recorregut.

c) Si la sanció recorreguda és la de pèrdua de destinació i porta amb si el trasllat forçós del sancionat fora de la localitat on fins llavors estiga residint.

d) Si l'execució ha d'ocasionar danys o perjudis de reparació impossible o difícil.»

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la Carrera Militar.*

La Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la Carrera Militar, es modifica en els termes següents:

U. La lletra f) de l'apartat 1 de l'article 14 queda redactada de la manera següent:

«f) Ser oïts expressament en els procediments disciplinaris per falta molt greu que afecten el personal del seu respectiu exèrcit, de conformitat amb el que s'ha preceptuat en la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Dos. Els paràgrafs d) i e) de l'apartat 2 i l'apartat 4 de l'article 71 queden redactats en els termes següents:

«d) Imposició de sanció disciplinària de baixa en el centre docent militar de formació per falta greu o separació de servici o resolució de compromís per falta molt greu, d'acord amb el que disposa la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

«e) Imposició de condemna en sentència ferma per delictes dolós, tenint en consideració el tipus de delictes i la pena imposada, amb la tramitació prèvia d'un expedient administratiu amb audiència de l'interessat.»

«4. La resolució del procediment disciplinari que acorde la baixa pel motiu expressat en l'apartat 2.d) pot ser objecte dels recursos previstos en la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades, i contra la que pose fi a la via disciplinària podrà interposar-se un recurs contenciós disciplinari militar en els termes que preveu la Llei Orgànica 2/1989, de 13 d'abril, Processal Militar. En els altres supòsits de l'apartat 2 caldrà ajustar-se al que disposa l'article 141.»

Tres. L'apartat 2 de l'article 80 queda sense contingut.

Quatre. El paràgraf c) de l'article 86 queda redactat de la manera següent:

«c) Les certificacions sobre cancel·lació de sancions per falta greu i molt greu a les quals es referix la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.»

Cinc. L'article 111 queda redactat de la manera següent:

«Article 111. *Situació de suspensió de funcions.*

1. El pas a la situació de suspensió de funcions del militar professional es podrà acordar com a conseqüència del processament, inculpció o adopció d'alguna mesura cautelar contra l'imputat en un procediment penal o per la incoació d'un procediment disciplinari per falta molt greu.

2. El ministre de Defensa, valorant la gravetat dels fets imputats, l'existència o no de presó preventiva, el perjudici que la imputació inferisca a les Forces Armades o l'alarma social produïda, podrà acordar la suspensió del militar implicat en l'exercici de les seues funcions, determinant expressament si la mencionada suspensió comporta el cessament en la destinació.

En el supòsit d'incoació d'un procediment disciplinari per falta molt greu, serà l'autoritat sancionadora que va ordenar la seua instrucció la competent per a acordar el pas de l'expedient a esta situació administrativa, sense que l'esmentat acord pugua contindre cap decisió sobre el cessament en la destinació ocupada per aquell.

El període màxim de permanència en esta situació serà de sis mesos o el de la duració de la presó preventiva, sempre que l'autoritat judicial l'haja acordada en algun moment del procediment i siga superior a sis mesos.

3. En el supòsit de cessament en la situació de suspensió de funcions per alçament de la presó preventiva, el ministre de Defensa podrà acordar, per resolució motivada en la qual hauran de valorar-se els fets imputats, la transcendència social i l'interès del servici, la prohibició de sol·licitar i obtindre destinació per un període de temps que no podrà excedir el moment de dictar-se sentència ferma o interlocutòria de sobreseïment també ferma.

4. El temps romàs en la situació de suspensió de funcions no serà computable com a temps de servicis ni als efectes de triennis ni de drets en el règim de la Seguretat Social que se li aplique. En esta situació, el militar romandrà immobilitzat en el lloc que ocupe en l'escalafó corresponent.

5. En cas de sobreseïment del procediment, sentència absolutòria o terminació del procediment disciplinari sense declaració de responsabilitat, serà reposat en la seua destinació si convé al seu dret, recuperarà la seua situació en l'escalafó corresponent i l'ascens que haja pogut correspondre-li. El temps transcorregut en la mencionada situació li serà computable a tots els efectes.

Quan el període de temps romàs en la situació de suspensió de funcions siga superior a la duració de la condemna per sentència ferma o de la sanció disciplinària, la diferència li serà computable a tots els efectes.

6. Als efectes de plantilles, els militars professionals en la situació de suspensió de funcions comptabilitzaran de la mateixa manera que els que es troben en la de servici actiu.

7. En tots els supòsits anteriors, abans d'adoptar la resolució corresponent, es donarà tràmit d'al·legacions a l'interessat.»

Sis. L'article 112 queda redactat de la manera següent:

«Article 112. *Situació de suspensió d'ocupació.*

1. Els militars professionals passaran a la situació de suspensió d'ocupació per alguna de les causes següents:

a) Condemna, en sentència ferma, a la pena de presó del Codi Penal Militar o del Codi Penal, mentres es trobe privat de llibertat i sense perjudici del que disposa la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades, o a les penes, principal o accessòria, de suspensió d'ocupació o càrrec públic, amb audiència prèvia de l'interessat.

b) Imposició de sanció disciplinària de suspensió d'ocupació per falta molt greu.

2. El ministre de Defensa també podrà acordar el pas dels militars professionals a la situació de suspensió d'ocupació a la vista de la sentència en què s'imposara la pena d'inhabilitació especial per a professió, ofici o qualsevol altre dret, quan la mencionada inhabilitació impedisca o menyscabe l'exercici de les seues funcions.

3. El passe a la situació de suspensió d'ocupació per alguna de les causes definides en l'apartat 1.a) i en l'apartat 2, produirà, a més del cessament en la destinació del militar, els mateixos efectes que els establits per a la situació de suspensió de funcions. El temps romàs cautelarment en esta última situació pel mateix procediment, serà d'abonament en la seua integritat per a la permanència en la situació de suspensió d'ocupació, que resulte del compliment de la pena imposada.

4. La suspensió d'ocupació pel supòsit definit en l'apartat 1.b) tindrà els mateixos efectes anteriors; l'afectat cessarà en la destinació només quan la sanció imposada siga per un període superior a sis mesos.

5. El militar professional que passe a la situació de suspensió d'ocupació pel supòsit definit en l'apartat 1.b), si la sanció disciplinària executada fóra posteriorment revocada amb caràcter definitiu, en via administrativa o jurisdiccional, serà reposat en la seua destinació, si convé al seu dret, recuperarà la seua situació en l'escalafó corresponent i l'ascens que haja pogut correspondre-li i el temps transcorregut en la mencionada situació li serà computable a tots els efectes.»

Set. S'afig al final de l'article 115 un nou paràgraf amb la redacció següent:

«Podran seguir identificant-se amb l'ocupació militar que hagen aconseguit, sempre acompanyat de la paraula "retirat".»

Huit. L'article 118 queda redactat de la manera següent:

«Article 118. *Finalització i resolució de compromisos dels militars amb una relació de servicis professionals de caràcter temporal.*

1. Els compromisos dels militars de complement i dels militars de tropa i marineria finalitzaran en la seua data de venciment i es resoldran per les causes establides en l'article 10.2 de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de Tropa i Marineria, per als compromisos de llarga duració, sempre que l'interessat haja complit almenys tres anys entre el compromís inicial i, si és el cas, el de renovació, i perdran la seua condició militar.

2. Durant els tres primers anys de compromís, este serà resolt per alguna de les causes següents:

a) A petició expressa de l'interessat per circumstàncies extraordinàries i en les condicions que reglamentàriament es determinen.

b) Per l'adquisició de la condició de militar de carrera o de militar de complement.

c) Per l'ingrés en un centre de formació de la Guàrdia Civil o del Cos Nacional de Policia.

d) Per l'ingrés en cossos i escales de funcionaris o adquisició de la condició de personal laboral fix de les administracions públiques i organismes públics dependents d'estes. A estos efectes, tindran la mateixa consideració el nomenament com a funcionari en pràctiques i la designació per a fer els períodes de prova en els processos selectius de personal laboral.

e) Per la pèrdua de la nacionalitat espanyola.

f) Per insuficiència de facultats professionals.

- g) Per insuficiència de condicions psicofísiques.
- h) Per la imposició de sanció disciplinària de resolució de compromís, en aplicació de la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.
- i) Per incompliment, en contra del que l'interessat ha declarat, de les condicions per a optar a la convocatòria per a l'ingrés en el centre docent militar de formació corresponent.

3. Així mateix es resoldrà el compromís dels militars de complement, així com el dels militars de tropa i marineria amb menys de sis anys de servicis, quan es done alguna de les circumstàncies per les quals un militar de carrera passa a la situació de servicis especials, segons l'article 109.1, o a la d'excedència per prestació de servicis en el sector públic, regulada en l'article 110.2. En este últim supòsit també es resoldrà el dels militars de tropa i marineria amb compromís de llarga duració.

4. Per la imposició de condemna per delicte dolós i tenint en consideració el tipus de delicte i la pena imposada, podrà també resoldre's el compromís dels militars de complement i dels militars de tropa i marineria durant els tres primers anys, previ expedient administratiu amb audiència de l'interessat.

5. Els militars de complement i els militars de tropa i marineria que mantenen una relació de servicis de caràcter temporal es trobaran en la situació legal de desocupació als efectes de la protecció corresponent, quan finalitze el compromís que tinguen subscrit o es resolga per causes independents de la seua voluntat.

6. El Ministeri de Defensa gestionarà i convindrà amb institucions públiques i entitats privades accions orientades a la incorporació laboral dels militars de complement i dels militars de tropa i marineria.»

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de Tropa i Marineria.*

L'apartat 2 de l'article 10 de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de Tropa i Marineria, queda redactat de la manera següent:

- «2. Este compromís serà resolt per alguna de les causes següents:
- a) A petició expressa de l'interessat amb un preavis de tres mesos.
 - b) Per l'adquisició de la condició de militar de carrera o de militar de complement.
 - c) Per l'ingrés en un centre de formació de la Guàrdia Civil o del Cos Nacional de Policia.
 - d) Per l'ingrés en cossos i escales de funcionaris o adquisició de la condició de personal laboral fix de les administracions públiques i organismes públics dependents d'estes. A estos efectes, tindran la mateixa consideració el nomenament com a funcionari en pràctiques i la designació per a realitzar els períodes de prova en els processos selectius de personal laboral.
 - e) Per l'accés a la condició de permanent.
 - f) Per la pèrdua de la nacionalitat espanyola.
 - g) Per insuficiència de facultats professionals.
 - h) Per insuficiència de condicions psicofísiques.
 - i) Per la imposició de sanció disciplinària de resolució de compromís, en aplicació de la Llei Orgànica de Règim Disciplinari de les Forces Armades.

Per la imposició de condemna per delicte dolós i tenint en compte el tipus de delicte i la pena imposada, podrà també resoldre's el compromís, prèvia tramitació d'un expedient administratiu amb audiència de l'interessat.»

Disposició final quinta. *Modificació de la Llei Orgànica 12/2007, de 22 d'octubre, del Règim Disciplinari de la Guàrdia Civil.*

La Llei Orgànica 12/2007, de 22 d'octubre, del Règim Disciplinari de la Guàrdia Civil, es modifica en els termes següents:

U. S'afeg un apartat 3 bis a l'article 7 en els termes següents:

«3 bis. Organitzar o participar activament en reunions o manifestacions de caràcter polític o sindical, així com organitzar, participar o assistir portant *armes*, vestint l'uniforme reglamentari o fent ús de la seua condició de guàrdia civil, a manifestacions o reunions de caràcter polític, sindical o reivindicatiu que se celebren en llocs públics.»

Dos. S'afeg un apartat 21 bis a l'article 8, amb la redacció que seguix:

«21 bis. Efectuar amb publicitat manifestacions o expressar opinions que suposen infracció del deure de neutralitat política o sindical, pronunciant-se o efectuant propaganda a favor o en contra de partits polítics o sindicats o dels seus candidats.»

Tres. L'apartat 2 i el segon paràgraf de l'apartat 3 de l'article 50 queden redactats de la manera següent:

«2. L'acord d'inici haurà d'incorporar la designació de l'instructor, si és el cas, i indicar expressament els drets que assistixen a l'interessat, incloent-hi la recusació de qui instruisca el procediment, amb l'avertiment que, si no hi formula oposició o no proposa la pràctica de prova, podrà resoldre's l'expedient sense més tràmit.»

«3. (...)

Quan l'inici del procediment s'haja acordat per alguna de les autoritats o comandaments de la Guàrdia Civil a què es referixen els articles 28, 29 i 30.1 d'esta llei, es podrà encomanar la seua instrucció, en la mateixa resolució, a un subordinat, sempre que siga de superior ocupació a la de l'interessat.»

Disposició final sexta. *Modificació de la Llei Orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió.*

S'afeg un paràgraf d) a l'article 5 de la Llei Orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió, amb la redacció següent:

«d) Quan siguen organitzades per membres de les Forces Armades o de la Guàrdia Civil infringint les limitacions imposades en l'article 13 de la Llei Orgànica 9/2011, de 27 de juliol, de drets i deures dels membres de les Forces Armades o en l'article 8 de la Llei Orgànica 11/2007, de 22 d'octubre, reguladora dels drets i deures dels membres de la Guàrdia Civil.»

Disposició final setètima. *Estadística disciplinària.*

El Ministeri de Defensa remetrà a l'Observatori de la vida militar, en el primer semestre de l'any, la memòria de l'exercici anterior amb les estadístiques de l'aplicació d'esta llei orgànica sobre el nombre de procediments disciplinaris i les sancions imposades, especificant les infraccions comeses segons els diferents apartats de faltes lleus, greus i molt greus.

Disposició final octava. *Títol habilitant.*

Esta llei es dicta a l'empara del que preveu l'article 149.1.4a de la Constitució.

Disposició final novena. *Caràcter de llei ordinària.*

Tenen caràcter de llei ordinària les disposicions finals tercera i quarta.

Disposició final deu. *Entrada en vigor.*

La present llei orgànica entrarà en vigor als tres mesos de ser publicada en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 4 de desembre de 2014.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY